

**BUSINESS
FINLAND**

RAPORTTI 6/2020

INNOVAATIOISTA KILPAILUKYKYÄ JA KESTÄVÄÄ KASVUA

**BUSINESS FINLANDIN
TULOKSET JA VAIKUTUKSET**

Innovaatorahoituskeskus Tekes ja Finpro Oy yhdistyivät 1.1.2018. Tekes muuttui innovaatorahoituskeskus Business Finlandiksi ja Finpro Business Finland Oy:ksi. Rahoituskeskus ja yhtiö muodostavat Business Finland -toimijan: yhtenäisesti johdettavan toiminnallisen kokonaisuuden, joka koostuu valtion viranomaisesta (rahoituskeskus) ja asiakastoiminoista vastaavasta yhtiöstä (Business Finland Oy). Jos arviointi on tehty ennen 1.1.2018, niin siihen viitataan joko Tekesin tai Finpron arviointina.

Raportin on laatinut Jari Hyvärinen, Annu Kotiranta, Ari Mikkela ja Teppo Tuomikoski Business Finlandin vaikuttavuusarviointitiimistä. Invest-in Finlandin tuloksista on vastannut Annabella Polo ja Visit Finlandin osalta Katarina Wakonen.

Business Finlandin vaikuttavuusarvioinnilla selvitetään julkisen t&k- ja innovaatorahoituksen sekä kansainvälistymis- ja invest-in palveluiden vaikuttavuutta yrityksille, toimialoille ja koko kansantaloudelle. Vaikuttavuusarviointi perustuu tutkimus- ja arviointituloksiin sekä luotettaviin tilastolähteisiin. Tavoitteena on välittää mahdollisimman objektiivinen näkemys arvioinnin kohteista.

SISÄLTÖ

Suomi menestyy globaaleilla markkinoilla uusilla ideoilla	4
Korona-kriisi muuttaa Suomen innovaatioympäristöä merkittävästi	5
Suomen kannattaa panostaa innovaatioympäristöön myös korona-kriisin jälkeen.....	9
Kannusteet vientivetoiselle kasvulle on luotava uusien innovaatioiden kautta.....	12
Julkinen t&k- ja innovaatorahoitus tukee pitkän aikavälin kasvua	15
Business Finlandin rahoitus on tutkitusti vaikuttavaa toimintaa.....	26
Kasvuyrityksillä on selkeä rahoituksen markkinapuute	28
Ekosysteemit kehittävät Suomen innovaatioympäristöä pitkällä aikavälillä	40
Ulkomaiset suorat sijoitukset ovat tärkeitä Suomen kilpailukyvyllle	56
Visit Finland tukee matkailun kestäväää kasvua	61
Lähdeluettelo	65

SUOMI MENESTYY GLOBAALEILLA MARKKINOILLA **UUSILLA IDEOILLA**

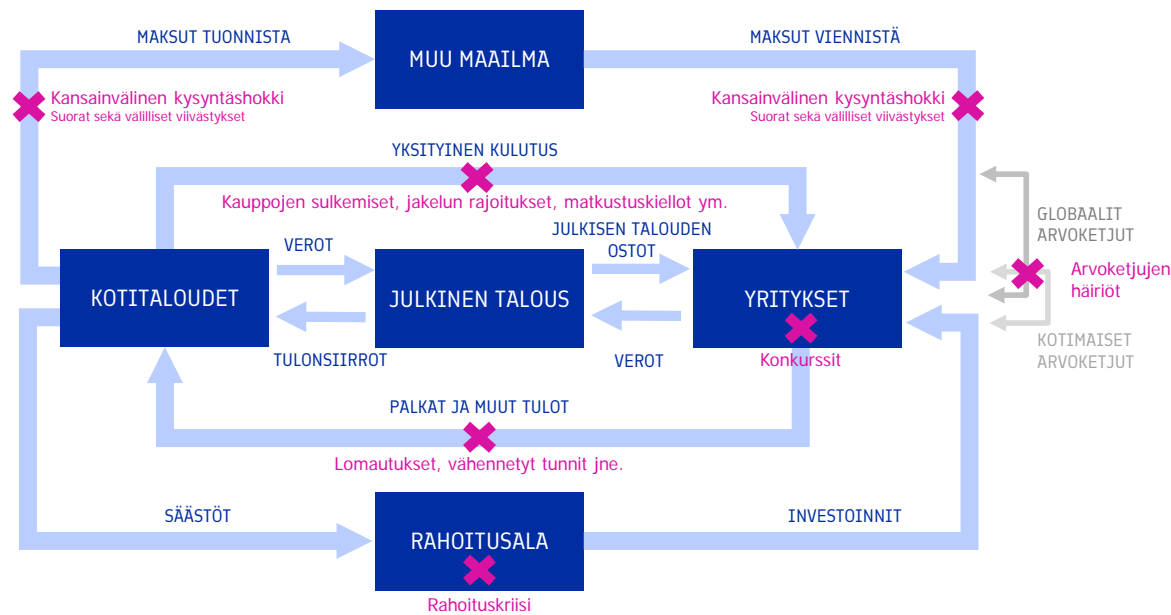
Suomalaisten hyvinvointi perustuu suomalaisyritysten globaaleilla markkinoilla menestymisen luomaan vaurauteen ja työpaikkoihin. Talouskasvu perustuu entistä enemmän uusien innovaatioiden aikaansaantiin sekä niiden mahdollistamien rakenteiden, toimintatapojen ja liiketoimintojen uudistumiseen. Ne maat, jotka sijoittavat tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan ja uusien ideoiden kehittämiseen, ovat saavuttaneet korkeamman talouskasvun (*Romer 1996, 2000*).

Tutkimus- ja innovaationeuvoston vision mukaan Suomen hyvinvointi, kestävä kasvu ja kilpailukyky perustuvat korkeaan osaamiseen, sivistykseen, luovuuteen, avoimuuteen, luottamukseen, korkeaan tuottavuuteen, muuntautumiskykyyn ja ennakkoluulottomaan kokeiluja hyödyntävään uudistamiseen.

Suomen kaltaisen pienen avotalouden kannattaa jatkuvasti kehittää uusia ideoita, joista osa jalostuu innovaatioiksi globaaleilla markkinoilla. Siksi uutta luovaa t&k- ja innovaatiotoimintaa, yritysten kansainvälistymistä, tutkimuksen ja yritysten yhteistyötä sekä suoria sijoituksia tarvitaan, jotta Suomi pysyy globaalien tason tiennäyttäjänä myös jatkossa.

KORONA-KRIISI MUUTTAA SUOMEN INNOVAATIOYMPÄRISTÖÄ MERKITTÄVÄSTI

KORONA-KRIISIN VAIKUTUKSET KOTIMARKKINOILLE JA KANSAINVÄLISEEN TALOUTEEN

Lähde: Baldwin (2020b)

VAIKUTUKSET SUOMEN TALOUTEEN

Korona-kriisin vaikutuksia Suomen toiminta- ja innovaatioympäristöön voidaan kuvata kansantalouden kiertokulun kaaviona. BKT muodostuu kansantalouden kokonaistuotannosta ja siitä muodostuvasta arvonlisästä. Kotitalouksien omistama pääoma ja yrityksille myyty työpanos kerryttää tuloja, jotka luovat kotimaista kysyntää. Yritysten tuotteet ja palvelut tarjotaan kotimarkkinoille tai vientiin, joka lisää kotimaista arvonlisää ja vientituloja. Nämä kiertokulut luovat talouskasvua. Kun jokin osa häiriintyy, niin se luo hidastumista koko kiertokulussa. Tällä hetkellä kierokulun häiriöitä on useita, kuten oheisessa kuviossa on esitetty.

Globaaleilla markkinoilla toimivilla ja sinne pyrkiville yrityksille haasteita tuovat kansainvälisen kysynnän pieneminen ja häiriöt globaaleissa arvoketjuissa. Ensiksi, kansainvälisen talouden hyytyminen vähentää vientituloja yrityksille (oikea yläkulma). Toiseksi, alentunut kysyntä ja/tai suorat tarjontashokit voivat johtaa häiriöihin kansainvälisissä ja kotimaan toimitus- ja arvoketjuissa. Molemmat johtavat edelleen tuotannon vähenemiseen - eritoten teollisuudessa. Etenkin investointitavaroiden hankintaa voidaan lykätä eteenpäin.

Vaikutukset Suomen toiminta- ja innovaatioympäristöön:

- Kansainvälinen talous: yritysten tavoitteena on globaali kasvu, joten kansainvälisen talouden hyytyessä kysyntä pienenee
- Kotimarkkinayritykset: ensi sijassa matkailu- ja ravintolayritykset ja lisäksi muut kotimaisesta kysynnästä riippuvaiset yritykset kärsivät kysynnän hiipumisesta
- Konkurssit: monet eritoten alkuvaiheessa olevat yritykset ovat vaarassa ajautua konkurssiin
- Investoinnit: kriisin pitkittyessä yritykset voivat vähentää tki-toimintaa ja suunnata varoja yrityksen selviytymiseen ainakin lyhyellä aikavälillä
- Rahoituskriisi: yrityksillä on keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä entistä vaikeampaa saada rahoitusta yksityiseltä sektorilta
- Arvoverkostot: globaalien arvoverkostojen toiminta voi lamaantua tai muuttaa radikaalisti muotoa siten, että yritykset hakevat varmempia toimintaketjuja lähialueilta ja naapurimaista

BUSINESS FINLANDIN TOIMET

Business Finland lanseerasi kaksi uutta rahoituspalvelua, joilla pyritään lieventämään koronavirusepidemian aiheuttamia talousvaikutuksia. Rahoituspalvelut on tarkoitettu Suomessa toimiville pk- ja midcap-yrityksille uuden liiketoiminnan selvittämiseen ja kehittämiseen poikkeusoloissa. Rahoitus on vaiheistettu kahdeksi palveluksi:

1. Esiselvitys liiketoiminnan häiriötilanteisiin.

Rahoitus, jonka suuruus on enintään 10 000 euroa. Tällä rahoituksella yritys voi selvittää ja suunnitella itselleen uusia liiketoimintoja, korvaavia toimitusketjuja ja tuotannon sekä työn tekemisen tapojen organisoimista koronan aiheuttamassa häiriötilanteessa ja sen jälkeen.

2. Kehitysrahoitus liiketoiminnan häiriötilanteisiin.

Rahoitus, jonka suuruus voi olla enintään 100 000 euroa. Tällä rahoituksella yritys voi toteuttaa niitä kehittämistoimenpiteitä, joita se on tunnistanut esiselvityksessä tai muuten omana toimintanaan ja jotka parantavat yrityksen mahdollisuuksia koronan aiheuttamassa häiriötilanteessa ja sen jälkeen. Toimenpiteiden tavoitteena tulee olla yritykselle uusia ratkaisuja tuotteisiin tai tuotantoon liittyen.

TUTKIMUSTULOKSIA INNOVATIIVISTEN YRITYSTEN KRIISISTÄ SELVIÄMISESTÄ

Tutkimuskirjallisuudessa on tarkasteltu, miten yritykset selviävät talouskriiseistä. Yleinen näkemys on, että yrityksillä, jotka ovat panostaneet tki-toimintaan ja muihin kyvykkyyksiin, on paremmat mahdollisuudet sopeuttaa toimintaansa muuttuneeseen taloustilanteeseen, sekä kriisin aikana että sen jälkeen.

- Laskusuhdanteen aikana yritysten kannustimet panostaa t&k&i-toimintaan vähenevät enemmän kuin olisi kansantaloudelle eduksi – siksi on järkevää lisätä yrityksille suunnattuja t&k&i-tukia kriisin aikana. Barvely, 2007
- Julkinen t&k-rahoitus ehkäisi finanssikriisiä ja siitä toivuttiin nopeammin (Saksa). Brautzsch et al. 2015.
- Julkinen rahoitus auttaa yrityksiä pitämään t&k-projektit käynnissä (Latalalaisen Amerikan maat finanssikriisin 2008 aikana). Paunov 2012.
- Innovatiiviset yritykset selviävät kriiseistä paremmin kuin ei-innovatiiviset yritykset (Eurooppa 2007-2012). Adcock et al.2014.

Tärkeää on turvata sekä toiminta- että innovaatioympäristön toimintakyky sekä kriisin aikana, että sen jälkeen.

FAST EXPERT TEAMS JA KORONA – ESTETÄÄN SUOMEA HALVAANTUMASTA

Fast Expert Teams -aloite perustettiin estämään Suomea halvaantumasta tilanteessa, missä matkustaminen ja kasvokkain tapaaminen eivät ole mahdollisia. Aloitteen ideana oli hyödyntää digitaalisia työkaluja ja koota asiantuntijoita yli sektorirajojen (ministeriöt, yliopistot, yksityiset yritykset ja julkisorganisaatiot) työskentelemään korona-pandemiaan liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi.

Fast Expert Teams rakennettiin väliaikaiseksi ja pro bono -periaatteella toimivaksi asiantuntijaverkostoksi, jota täydennettiin tarpeen mukaan riippuen ratkaistavien ongelmien luonteesta. Asiantuntijaverkosto kasvoi kuukauden kokeilun aikana lähes 100 asiantuntijan verkostoksi.

Asiantuntijaverkosto sai ratkottavakseen korona-kriisiin liittyviä haasteita ministeriöiltä (TEM, LVM ja VM) ja käynnisti itse tärkeitä kokemiaan tehtäviä, mm. hengityssuojainten puhdistus, 3D-tulostusosaaminen, palkkatyön ja keikkatyön yhdistäminen lomautusten vaihtoehtona, etätöiden ja virtuaalifasilitoinnin toimivat käytännöt, tulevaisuuden ryhmätöteknologiat sekä tehokkaat T&KGI-instrumentit.

Aloitteessa kerättiin myös tutkimustietoa siitä, miten suomalaisten siirtyminen etätöihin onnistui. Tutkimustietoa kerättiin kvantitatiivisella kyselyllä (N > 5500), kvalitatiivisella kyselyllä (N > 1000), twitter-datalla 9.3 – 19.4.2020 sekä haastattelemalla Fast Expert Teams-aloitteesen osallistujia.

Aloite on esitelty OECD:lle ja DGConnect-esimerkinä Suomen toiminnasta korona-kriisissä. Tulokset raportoidaan toukokuussa ministeriöille ja Tulevaisuusvaliokunnan pyynnöstä kansanedustajille. Aloitteen taustalla on Professori Kirsimarja Blomqvistin (LUT) johtama ja Business Finlandin rahoittama tutkimushanke ”Fast Expert Teams in a digital platform economy”, missä tutkitaan digitaalisesti työskentelevien nopeiden ja väliaikaisten asiantuntijaryhmien toimintaa ja merkitystä innovaatiopolitiikalle.

SUOMEN KANNATTAA PANOSTAA INNOVAATIO- YMPÄRISTÖÖN MYÖS KORONA-KRIISIN JÄLKEEN

Meillä on Suomessa hyvä innovaatioympäristö: vahva osaaminen, hyvä yhteistyö yritysten ja tutkimusmaailman välillä, monipuoliset verkostot ja toimiva infrastruktuuri. Vahva ICT-osaamisemme on kansainvälisesti arvostettua.

Suomi on hyvä innovaatioympäristö osaamispohjaiselle yrittäjyydelle. Globaalissa työnjaossa ja tuotannossa Suomen kannattaa erikoistua arvoketjun eniten lisäarvoa tuottaviin osiin, kuten tutkimus- ja innovaatiotoimintaan, markkinointiin ja brändiin. Startup- ja kasvuhakuisille yrityksille Suomi tarjoaa monipuoliset toimintaedellytykset.

Pelialan kipuaminen kansainväliseen kärkeen on yksi esimerkki innovaatiotoiminnan viime vuosien menestyksestä. Terveysteknologian vienti on nyt vahvassa kasvussa. Teollisuuteen ja palvelualoille on muodostumassa uusia kasvualoja kuten cleantech, digitaaliset palvelut ja teollinen internet.

Yksi syy Suomen pitkän aikavälin menestykseen on ollut modernit arvot ja asenteet oppia uusista ideoista, tuottaa ja ottaa käyttöön innovaatioita, sekä suhtautuminen kilpailun ja tuottavuuden lisääntymiseen. Tämä näkyy myös pitkän aikavälin tuottavuusvertailuissa. Ne maat, jotka ovat valmiita kehittämään ja ottamaan käyttöön uusia ideoita ja innovaatioita, ovat myös tuottavuuskasvun kärjessä.

Innovaatioympäristömme kehittäminen kansainvälisesti houkuttelevaksi on keskeinen tavoite. Tähän tarvitaan laajemmin sääntelyn ja verotuksen uudelleentarkastelua ja asennemuutosta. Suomalaista toimintaympäristöä on muutettava yrittäjämönteiseen ja kasvu- ja kokeiluhaluiseen suuntaan.

SUOMEN INNOVAATIOITOIMINTA MENESTYY KANSAINVÄLISISSÄ VERTAILUISSA

Vertailut osoittavat, että Suomi kuuluu innovaatioitoiminnan edelläkävijämaihin. Suomi on kuitenkin 2010-luvulla menettänyt sijoitustaan kilpailukykyvertailuissa.

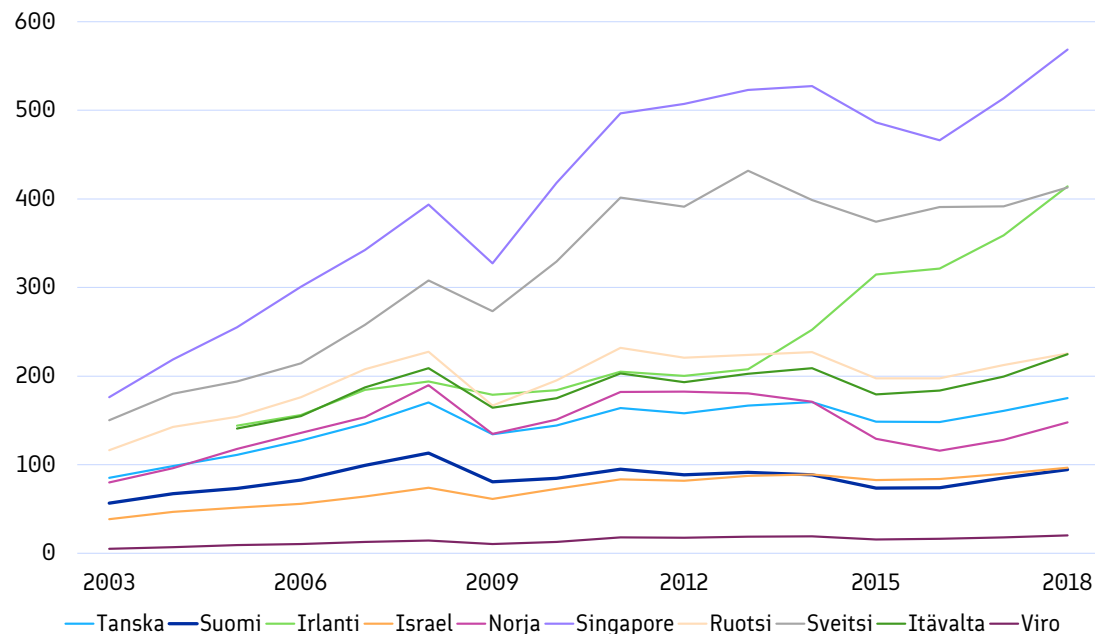
- WEF:n kilpailukykyraportti 2019: Suomi on 11. kilpailukykyisin maa vuonna 2019, vertailun kärjessä olivat Singapore, Yhdysvallat ja Hong Kong. Suomen vahvuuksia olivat osaaminen, makrotalouden stabiilisuus ja instituutiot.
- WEF:n kilpailukykyraportti 2019: Liike-elämän dynamiikassa Suomi on sijalla 7. (Yhdysvallat 1.), yrittäjyyskulttuurissa sijalla 17 (Israel 1.) ja t&k:ssa 10. (Japani 1.)
- IMD:n kilpailukykyvertailu 2019: Suomi sijoittui sijalle 15. Singapore, Hongkong ja Yhdysvallat olivat vertailun kärkimaat. Suomen vahvuuksia olivat koulutus, terveys ja ympäristö sekä teknologinen infrastruktuuri
- IMD:n digitaalisen kilpailukykyvertailu 2019: Suomi on seitsemäs. Vertailun kärjessä ovat Yhdysvallat, Singapore ja Ruotsi.
- European Innovation Scoreboard 2019: Suomi sijoittui vertailussa toiseksi Ruotsin jälkeen. Suomen vahvuuksia ovat innovaatiomyönteinen liiketoimintaympäristö ja osaavat ihmiset ja heikkoutena innovaatioiden taloudelliset tulokset.
- INSEAD:in innovaatiovertailu (Global Innovation Index 2019): Suomi sijoittui seitsemänneksi. Suomen vahvuudet olivat instituutioiden toimivuus, inhimillinen pääoma, tutkimus sekä liike-elämän kehittyneisyys.
- Bloombergin innovaatioindeksin (2019) mukaan Suomi on kolmanneksi innovatiivisin maa Etelä-Korean ja Saksan jälkeen.
- Maailmanpankin Ease of Doing Business 2020 -vertailussa Suomen sijoitus oli 17. Kärkimaat olivat Uusi-Seelanti, Singapore ja Hong Kong.
- Talouslehti Forbes (2019) listasi parhaita maita liiketoiminnalle ja Suomi oli listan 13., Ruotsi oli 2. ja Tanska 7.
- Helsinki on maailman toiseksi houkuttelevin kaupunki startup-yrityksille. Vertailun kärjessä on Singapore (Nestpick, Startup Cities Index)
- EY Nordic Attractiveness -raportin mukaan Suomi on onnistunut hankkimaan enemmän suoria ulkomaisia investointeja kuin muut Pohjoismaat.
- Suomen kestävä kilpailukyky on maailman toiseksi paras. (SolAbility, The Global Sustainable Competitiveness Index 2019)
- Suomi on Euroopan neljänneksi paras maa yritystoiminnalle. (European Chamber, Best European countries for business 2019)
- Business Insiderin mukaan Suomi on paras matkailumaa 2019
- Suomi tuottaa eniten hyvää ihmiskunnalle ja kuormittaa maailmaa vähiten. Muut kärkimaat olivat Irlanti, Ruotsi, Saksa ja Tanska. (Good Country Index 2019)

SUOMI KANSAINVÄLISISSÄ VERTAILUISSA

	WEF: THE GLOBAL COMPETITIVENESS	IMD: WORLD COMPETITIVENESS	THE WORLD BANK: EASE OF DOING BUSINESS	INSEAD: GLOBAL INNOVATION INDEX	WEF: INNOVATION	EUROPEAN INNOVATION SCOREBOARD
2010	7	19	16	6	3	4
2011	4	15	13	5	3	5
2012	3	17	11	4	2	
2013	3	20	11	6	1	5
2014	4	18	12	4	1	5
2015	8	20	9	6	2	4
2016	10	20	10	5	3	4
2017	10	15	13	8	4	4
2018	11	16	13	7	10	4
2019	11	15	17	6	12	3
2020			20			

KANNUSTEET VIENTIVETOISELLE KASVULLE ON LUOTAVA **UUSIEN INNOVAATIOIDEN** KAUTTA

VIENNIN KASVU SUOMESSA ON JÄÄNYT JÄLKEEN VERRATTUNA MUIHIN PIENIIN JA EDISTYNEISIIN AVOTALOUKSIIN

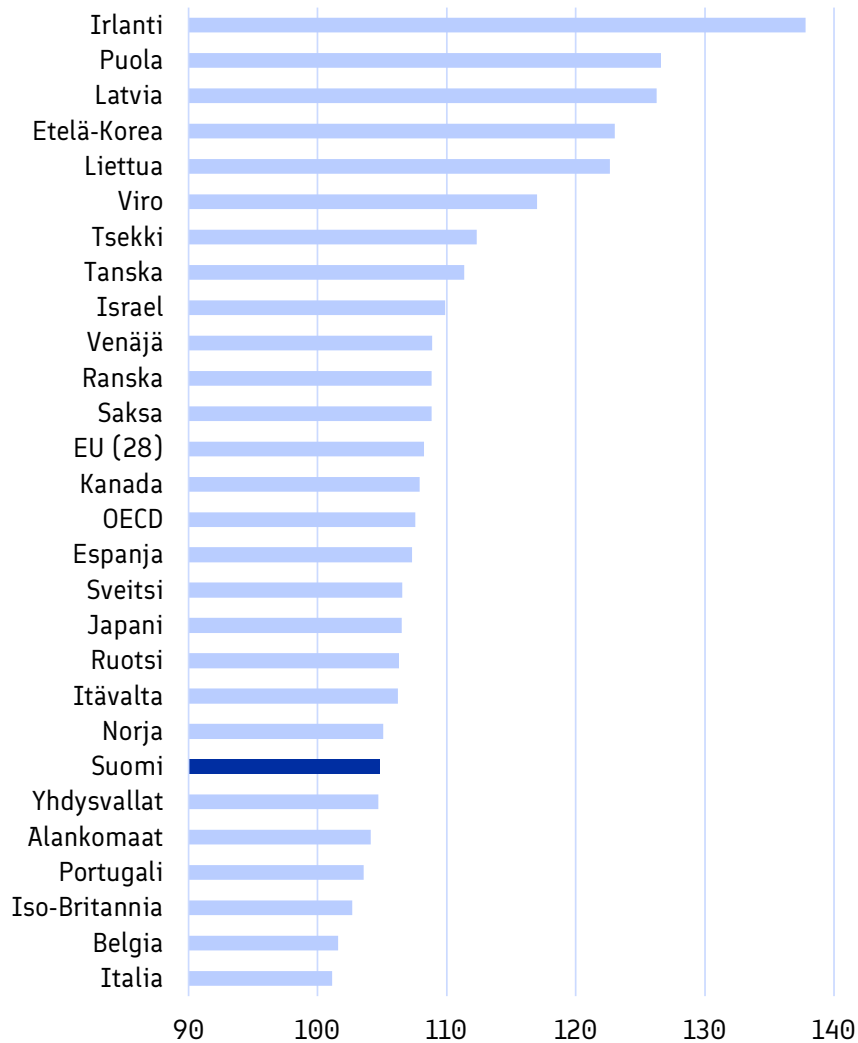

Suomella on lukuisia haasteita 2020-luvulle tultaessa. Pitkälle kehittynyt, mutta pieni ja syrjäinen markkina-alue tarvitsee uusia ratkaisuja, jotta vientimarkkinoilla menestyttään. Suomi sopii testbedksi ja digitaalisuutta hyödyntäväksi alustaksi, mutta yritysten on haettava kasvua globaalisti markkinoilta. Siksi yritysten on ryhdyttävä vientitoimintaan aikaisessa vaiheessa kasvun turvaamiseksi.

Suomessa korkean teknologian viennin väheneminen, vientitoiminnan kapeus ja vientiyritysten vähäinen määrä asettavat uusia haasteita. Lisäksi niin sanottuja keskisuuria ”Mittelstand”-yrityksiä tarvittaisiin lisää Suomeen. Vaikeudet talouden monipuolistamisessa ovat tuttuja haasteita myös muissa pienissä avotalouksissa, mutta vienti näissä maissa on kasvanut Suomea ripeämmin.

PIENTEN AVOTALOUKSIEN VIENNI,
MRD. EUROA

Lähde: World Bank, Tavara ja palveluvienti,
Vuoden 2017 USD/EUR valuuttakurssein,
alkuperäinen aikasarja USD käyvin hinnoin.

TYÖN TUOTTAVUUDEN KASVU KANSANTALOUDESSA VUOSINA 2010-2018
(BKT PER TYÖTUNTI, KIINTEIN HINNOIN), 2010=100
Lähde: OECD Productivity Statistics, 2020

Vientivetoisen kasvun aikaansaamiseksi tarvittaisiin radikaaleja innovaatioita lisää, jotta liiketoiminnan innovaatiot keskittyisivät enemmän suurten hyppysten saavuttamiseen. Pienten ja keskiuurten yritysten roolia kansainvälisessä t&k- ja innovaatiotoiminnassa tulisi myös parantaa, jolloin luotaisiin t&k-vetoisia ideoita hyödyntäviä globaaleja verkostoja. Siksi tutkimus- ja innovaationeuvoston tavoitteena onkin kasvattaa radikaalisti Suomen t&k- ja innovaatiotoimintaa vuoteen 2030 mennessä.

Hyvä vientikehitys lisää työllisyyttä niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla, joka perustuu yritysten tuottavuuden kasvuun. Kilpailukyvyen vahvistuminen lisää investointeja Suomeen ja takaa hyvinvointivaltiomme toimintakyvyn. Näin voimme pitää yllä laadukasta koulutusta, päivähoitoa, vanhustalveta ja luoda nuorille etenemisen mahdollisuuksia.

SUOMI TARVITSEE UUSIA IDEOITA TUOTTAVUUDEN PARANTAMISEKSI

Nykyisen hallitusohjelman mukaan viennin kasvu luo tilaa kotimaisen kysynnän ja työllisyyden kestäväälle kasvulle. Hallituksen tavoitteena on reaalisen kilpailukyvyen ja kustannuskilpailukyvyen turvaaminen, päätöksenteon vakaus ja ennakoitavuus sekä viennin pohjan laajeneminen uusiin yrityksiin, toimialoille ja markkinoille ja jalostusarvon nostaminen.

TUOTTAVUUDEN KASVU ON HYVINVOINTIMME PERUSTA

Kehittyneissä kansantalouksissa tuottavuuden kasvu perustuu entistä enemmän aineettomiin investointeihin, kuten osaamiseen, tietoon ja innovaatioihin. Hyvä tuottavuuden kasvu yksityisellä sektorilla on tuonut myös suomalaisille vaurautta ja kykyä rahoittaa hyvinvointipalvelujamme.

Suomessa tuottavuuden kasvu on jatkunut hitaana vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen, kun vastaavasti monissa muissa maissa, kuten Ruotsissa, Saksassa ja Yhdysvalloissa, tuottavuus on kasvanut. Yleinen näkemys on, että tämä johtuu elektroniikka- ja metsäalan haasteista, mutta myös muilla aloilla on tuottavuuden kasvu ollut hidasta.

Prof. Matti Pohjola kartoittaa raportissaan (2020) hitaan tuottavuuskasvun syitä Suomessa. Raportin mukaan Suomen kansantalouden suurin ongelma on kilpailijamaita alempi työn tuottavuus. Eritoten t&k-investointien väheneminen ja ICT-investointien kasvun hidastuminen ovat heikentäneet työn tuottavuuden kasvua Suomessa. Suomi ei ole siten pystynyt hyödyntämään kilpailijamaiden tavoin teknologian kehitystä ja ICT-investointeja. Esimerkiksi Ruotsin parempi tuottavuuden kasvu verrattuna Suomeen on syntynyt palvelualoilla - erityisesti tietointensiivisissä palveluissa.

Raportissa korostetaan, että teknologian murros ja kansantalouden rakennemuutos antavat uuden mahdollisuuden, jossa innovaatiopolitiikkaa olisi vahvistettava.

Pohjolan mukaan Suomeen tarvitaan tuottavuusohjelma, jotta ainakin seuraavat pääkohdat tulisi saada kuntoon:

1. Nostetaan Suomi takaisin teknologian kehityksen eturintamaan
2. Käännetään innovaatiopolitiikan suunta – lisätään t&k-panostuksia
3. Lisätään koulutetun työvoiman tarjontaa
4. Kartoitetaan ja toteutetaan tarvittavat infrastruktuuri-investoinnit (mm. t&k:hon ja koulutukseen)
5. Edistetään ihmisten ammatillista ja alueellista liikkuvuutta

JULKINEN T&K- JA INNOVAATIO-RAHOITUS TUKEE PITKÄN AIKAVÄLIN KASVUA

JULKISEN INNOVAATIO-RAHOITUKSEN TAVOITTEENA ON VAIKUTTAA ELINKEINOELÄMÄN PITKÄN AIKAVÄLIN UUDISTUMISEEN JA RAKENNE-MUUTOKSEEN.

Pitkän aikavälin talouskasvu Suomessa turvataan siten, että elinkeinoelämässä panostetaan kasvukilpailukyvyyn parantamiseen. Tämä tarkoittaa elinkeinoelämän kykyä kasvaa kestävästi ja tuottaa yhä korkeampi elintaso tuottavuuden parantamisen kautta. Tuottavuutta parannetaan, kun panostetaan yritysten innovoinnin edellytyksiin ja kannustimiin (*ETLA, 70 v. juhla-julkaisu*). Julkinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-rahointus on siten tärkeässä roolissa, koska se jakaa riskiä uusien teknologioiden kehittämisessä ja käyttöönotossa. Lisäksi julkisen rahoituksen on katsottu erityisen perustelluksi, koska yritykset eivät muuten panosta riittävästi t&k- ja innovaatio- toimintaan. Näistä syistä julkinen t&k- ja innovaatio-rahointus vaikuttaa yritysten kyvykkyyksiin, kasvuun ja kansainvälistymiseen ja siten parantaa kasvukilpailukykyä.

Globaali työnjako ja kilpailu asettavat entistä suurempia haasteita Suomen innovaatioympäristölle. Suomessa tehtävä tutkimus- ja kehitystyö kilpailee globaalisti maiden kanssa, joissa tutkimus- ja kehityspanokset ovat monikertaiset Suomeen verrattuna. Suomessa yritysten saama julkinen rahoitus tutkimus ja kehitystoimintaan

on vaatimatonta kilpailijamaihin verrattuna ja olemme jäämässä yhä kauemmas tärkeistä kilpailijamaista.

Julkinen rahoituksen yhtenä päämääränä on vaikuttaa elinkeinoelämän pitkän aikavälin uudistumiseen ja rakennemuutokseen. Elinkeinoelämän uudistumisen tavoitteena on, että tutkimuksen ja kehitystyön sekä innovaatio- toiminnan avulla yritysten tuottavuus kasvaa. Tällöin yritykset voivat entistä paremmin kehittää laadukkaita ja menestyviä tuotteita sekä kotimaahan että globaaleille markkinoille. Työn tuottavuutta voidaan parantaa ratkaisulla, jotka helpottavat työn organisointia ja tuovat nykyistä järkevämpiä ja selkeämpiä toimintatapoja työelämään.

Julkinen t&k- ja innovaatio-rahointuksen rooli Suomen innovaatiolähtöisessä uudistumisessa on ollut merkittävä. Tekes on ollut rahoittamassa yli 70 prosenttia Suomessa syntyneistä yleisesti tunnistetuista innovaatioista vuodesta 1983 alkaen.

KANNUSTEET JULKISELLE T&K- JA INNOVAATORAHOITUKSELLE

Tärkeimmät kannusteet julkiselle t&k- ja innovaatorahoitukselle ovat markkinapuute, ulkoisvaikutukset ja systeemipuute sekä uusien ideoiden tuottaminen.

1. Markkinapuute

- Rahoituksessa on olemassa selkeä markkinapuute aloittavien kasvuyritysten kohdalla. Ne eivät saa markkinaehtoista rahoitusta eivätkä yksityisiä pääomasijoituksia siemen- ja aloitusvaiheessa, koska riskit ovat liian korkeat ja tuotto-odotukset liian kaukana tulevaisuudessa.
- Markkinaehtoisesti toimivilla rahoittajilla ei ole lähtötietoja riskin arviointiin uusien yritysten, yrittäjien ja innovaatioiden suhteen. Silloin ne varmuuden vuoksi liioittelevat riskien suuruutta, jolloin myös kohtuullisen riskin projekteja jää rahoittamatta tai rahoitus hinnoitellaan kohtuuttoman kalliiksi.
- Kansainväliset vertailut osoittavat, että ne yritykset menestyivät parhaiten, jotka olivat saaneet kohtuullisesti julkista rahoitusta sekä merkittävästi yksityistä rahoitusta.

2. Ulkoisvaikutukset

Tuet on katsottu erityisen perustelluksi t&k- ja innovaatiotoiminnan mahdollisten positiivisten ulkoisvaikutusten johdosta. (*Bloom, Schankerman ja Van Reenen 2013*).

- Tutkimukseen, tuotekehitykseen ja osaamiseen panostavista yrityksistä yli puolet hyödyistä tulee yhteiskunnalle ja kansantaloudelle ulkoisvaikutuksina, kun syntyvä tieto siirtyy eri tavoilla muiden hyödyksi.
- Tieto leviää yhteiskunnassa työntekijöiden vaihtaessa työpaikkaa, yritysten tehdessä yhteistyötä innovaatiotoiminnassa, liiketoiminnan kumppanuus- ja arvoverkostoissa sekä yleisemmin uusien innovaatioiden rakentuessa kumulatiivisesti aiempien innovaatioiden varaan.
- Julkisella toimijalla on tässä tärkeä rooli, koska yrityksiä kannattaa aktivoida t&k- ja innovaatiotoimintaan yhteiskunnan kokonaishyötyjen näkökulmasta.

3. Järjestelmäpuute

Yhtä lailla tärkeä perustelu on innovaatiojärjestelmän kokonaisuuden tai ”ekosysteemin” pitkäjänteinen kehittäminen. Julkista rahoitusta motivoi myös kansakuntien väliseen kilpailuun liittyvä strateginen ajattelu – jos ja kun monikansallisesti toimivien yritysten toimintoilla on lukuisia vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja, maat kilpailevat erityisesti työntensiivisestä ja korkeapalkkaisesta innovaatiotoiminnasta.

- Verkostoitumis- ja järjestelmäpuutteen näkökulmasta toimijat tarvitsevat tarpeeksi toimivan ja laajan verkoston, jotta sillä olisi vaikutusta kansantalouden kehittymiseen.
- Tämä pätee erityisesti pienissä avotalouksissa kuten Suomessa, jossa on pienet kotimarkkinat ja talouskasvu perustuu vientiin.
- Monet innovaatiot ovat luonteeltaan systeemisiä, ja vaativat tuekseen täydentäviä innovaatiota, infrastruktuuria tai tuotteita. Tämä edellyttää koordinoitua, joka onnistuu vain harvoin puhtaasti yksityisten toimijoiden yhteistyönä.

4. Talouskasvu ja uudet ideat

Taloustieteen nobelistin 2018 Paul M. Romerin mukaan uudet ideat ja innovaatiot määrittävät kansantalouden kasvuasteen (BKT)

- Markkinat toimivat puutteellisesti, koska markkinoilla syntyy liian vähän ideoita
- Julkisilla interventioilla voidaan tuottaa lisää ideoita – ne tulee olla kohdennettuja, jotta ne tehostavat markkinoita (markkinapuute, ulkoisvaikutukset) ja lisäävät talouskasvua (*Romer, 2000*)
- Valtion pitää tukea tutkimusta ja tuotekehitystä sekä kehittää eri instituutioiden välistä toimintaa (järjestelmäpuute) uusien ideoiden kehittämisen turvaamiseksi.

PIENEN AVOTALOUDEN KANNATTAA TUOTTAA ITSE IDEOITA JA INNOVAATIOITA SEKÄ LISÄTÄ NS. ABSORPTIOKYKYÄ

HALLITUSOHJELMAN TYÖLLISYYSTAVOITTEESSA TÄRKEÄÄ ON OSAAMISEN HUOMIOIMINEN

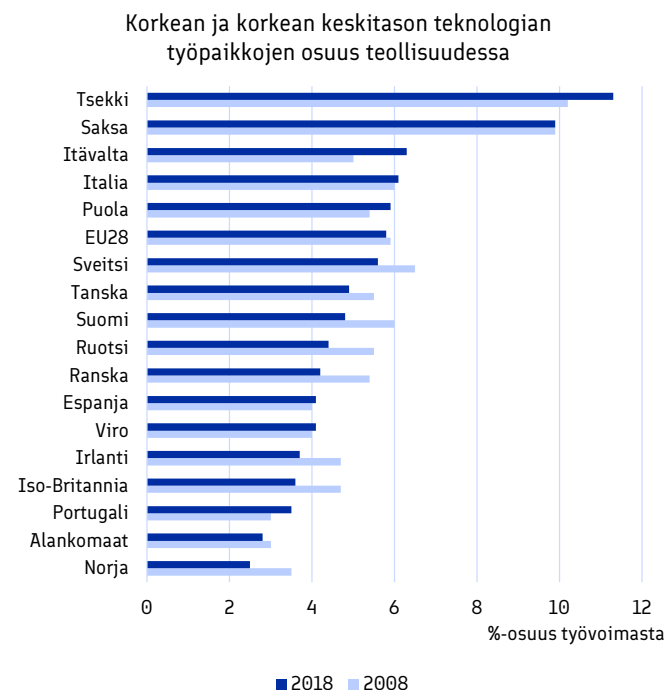
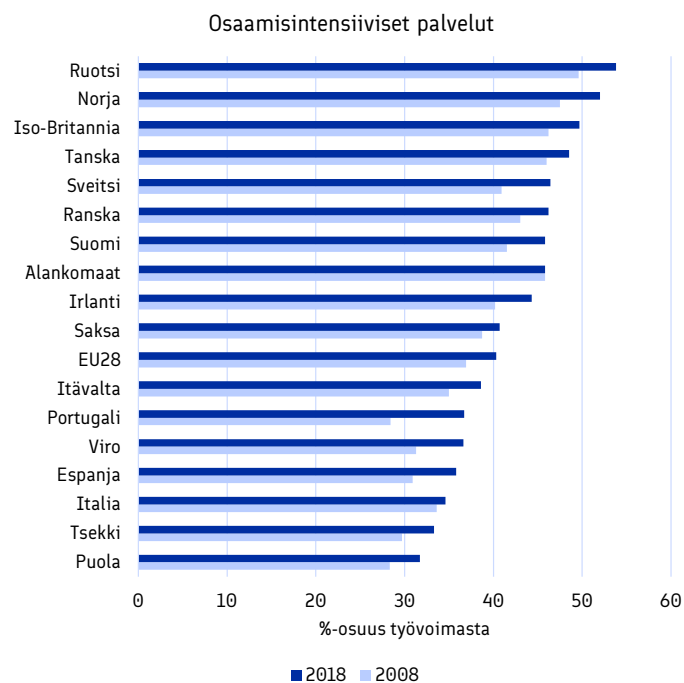
Hallitusohjelman mukaan julkisen talouden kestävyys turvaaminen väestön ikääntyessä edellyttää nykyistä korkeampaa työllisyyttä 2020-luvulla ja sen jälkeen. Hallitus on vahvasti sitoutunut 75 prosentin työllisyystavoitteeseen normaalin kansainvälisen ja siitä heijastuvan kotimaisen talouskehityksen oloissa. Se tarkoittaa valtiovarainministeriön kevään 2019 ennusteeseen verrattuna työllisten määrän kasvua laskennallisesti noin 60 000 henkilöllä vuonna 2023. Kevään 2020 ennusteessa VM kuitenkin korjaa työllisyystavoitetta korona-kriisin takia. Jos kriisi rajoittuu kuluvaan vuoteen, talouskasvun ennustettu nopeutuminen ja nimellispalkkojen hidastuva nousu alkavat asteittain kohentaa työvoiman kysyntää vuosina 2021–2022, niin työllisyysaste kohoaisi 72 prosenttiin v. 2022.

Työllisyys paranee innovaatiotoiminnan ansiosta eritoten korkean osaamisen aloilla. Yksityinen palvelusektori ja erityisesti osaamisintensiiviset palvelut lisäävät työvoimaansa tulevaisuudessa, mutta vahva teollisuus on edellytys palvelusektorin kehittymiselle. Sen sijaan keskitason tai korkean tason osaamisen teollisuusalojen työpaikat ovat suhteellisesti vähentyneet esimerkiksi Sveitsissä, Irlannissa ja kaikissa Pohjoismaissa. Innovaatiotoiminnan näkökulmasta teollisuuden tulisi myös kasvaa ja työllistää erityisesti korkean jalostusarvon tuotteisiin integroitujen palvelujen lisääntyessä ja globaalien ekosysteemien osana.

Julkisen innovaatorahoituksen keskeisenä päämääränä on vaikuttaa elinkeinoelämän pitkän aikavälin uudistumiseen ja rakennemuutokseen. Elinkeinoelämän uudistumisen tavoitteena on, että tutkimuksen ja kehityksen sekä innovaatiotoiminnan avulla yritysten tuotavuus kasvaa.

JULKINEN INNOVAATORAHOITUS LISÄÄ OSAAMISTA JA KYVYKKYYKSIÄ

Pitkällä aikavälillä julkisen innovaatorahoituksen tulee tuottaa uutta tietoa ja osaamista, jotka hyödyttävät koko yhteiskuntaa eli niin sanottuja ulkoisvaikutuksia. Julkisella rahoituksella luotu osaaminen siirtyy työntekijöiden vaihtaessa työpaikkaa, yritysten tehdessä yhteistyötä muiden yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa ja uusien innovaatioiden rakentuessa aiempien innovaatioiden pohjalta.

VIIMEISTEN KYMMENEN VUODEN AIKANA TYÖPAIKAT OVAT LISÄÄNTYNEET ENITEN OSAAMISINTENSIIVISISSÄ PALVELUISSA. INNOVAATIO-POLITIIKAN YDINKYSYMYS ON KORKEAN OSAAMISEN TYÖPAIKKOJEN KEHITYS SUOMESSA OSANA GLOBAALEJA EKOSYSTEEMEJÄ.
Lähde: Eurostat 2020

JULKINEN INNOVAATORAHOITUS LISÄÄ TYÖPAIKKOJA

Tekesin projektien synnyttämiä työpaikkoja on arvioitu aineistolla, jossa tarkastellaan yrityksiä joiden tki-projekti päättyi vuosina 2011-2015. Kaikkiaan yrityksiä oli 3101 kpl ja niiden projekteissa yrityksille maksettiin avustuksia yhteensä 406 miljoonaa euroa. Työpaikkojen määrä palkkasummalla mitattuna kasvoi yhteensä 13 415 henkilöllä vuosina 2015-2018. Näin arvioituna t&rk-rahoituksen kustannus yhtä uutta työpaikkaa kohden on 30 258 euroa.

Kun tähän lisätään sisällöllisesti uudistuvat ja säilyttävät työpaikat ja huomioidaan, että kaikki työllisyysvai-
kutukset eivät ole vielä realisoituneet, on työllisyysvai-
kutukset merkittävä. Lisäksi laskelmissa ei ole huomioitu
ulkoisvaikutuksia, eli työpaikkojen syntymistä yritysten
verkostoissa. Kansainvälisissä tutkimuksissa on todettu,
että kerroinvaikutus on merkittävä.

TALENT BOOSTILLA KANSAINVÄLISTÄ OSAAJIA SUOMEEN

Talent Boost on Suomen hallituksen käynnistämä toimenpideohjelma, jonka tavoitteena on kasvattaa Suomen mainetta kannattavana ja innovatiivisena paikana niin työntekijöille kuin työnantajillekin. Ohjelma yhdistää yritykset ja ammattilaiset tarjoamalla tapah-tumia, materiaaleja ja rahoitusta sekä koordinoimalla resursseja yhteisten palveluiden luomiseksi. Business Finland toteuttaa Talent Boost -toimintaa neljällä osa-alueella:

- Kansainvälinen maakuva ja viestintä, kumppanityö ja rekrytointitapahtumat tärkeimmissä kohdemais-sa.
- Yritysten kannustaminen kansainvälisten osajien palkkaamiseen, Talent Explorer avustuksen lanseeraus huhtikuussa 2019. Yrityksen kansainvälistymistä edistävän osajan palkkaava yritys saa 20.000 avustuksen (de minimis, 50% tukea).
- Kansainvälisten startup-perustajien houkuttelu Suomeen, erityisen Startup Permit -lupakäytännön lanseeraaminen ja vakiinnuttaminen yhdessä Migrin kanssa.
- Kansallinen koordinaatio. Alueiden Talent Hub -toiminnalle sekä muille kansainvälistä rekrytointia edistäville toimijoille (esim. EURES – European Employment Services) tuotettavat yhteiset kansalliset toimintamallit, palvelut ja toiminnan koordinaointi

Talent Boostin jatkuva arviointi käynnistyi keväällä 2020

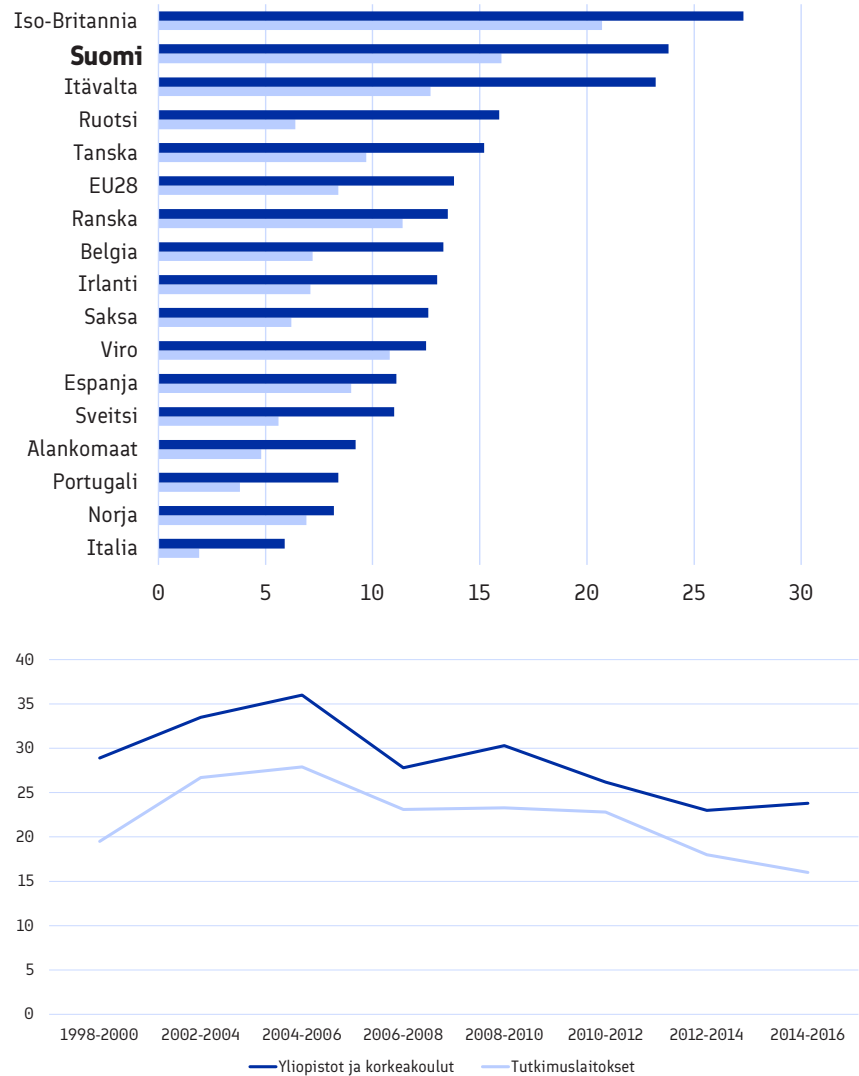
Business Finlandin Talent Boost -kokonaisuutta arvioidaan vuoden 2020 aikana ennakoivan arvioinnin mallilla. Arviointityössä Talent Boostin Business Finlandin osakokonaisuudelle luodaan vaikuttavuuslogiikan kuvaus ja siihen pohjautuva jatkuvan arvioinnin kehikko mittaristoineen. Arvioinnin päätteeksi toteutetaan ensimmäinen arviointikerros, jonka avulla sekä testataan rakennettua arviointikehikon soveltuvuutta käytännön työhön, että saadaan alustavia tuloksia Business Finlandin Talent Boost -kokonaisuuden toimenpiteiden onnistumisesta. Arviointi on käynnissä parhaillaan ja sen loppuraportti valmistuu syksyllä 2020. Arvioinnin toteuttaa Owl Group.

Suomen kannattaa tuottaa itse ideoita ja innovaatiota, mutta myös hyödyntää muualla tuotettua tietoa. Suomen innovaatioympäristön ei kuitenkaan kannata perustaa osaamistaan vain muualla tuotettuun tietoon, vaan kehittää jatkuvasti uutta, jotta meillä on sellaista osaamista ja kyvykkyyttä, että pystymme soveltamaan uutta tietoa. Näkemykset, joissa on kyseenalaistettu Suomen oma innovaatorahoitus ja -kyvykkyys jättävät huomioimatta sen, että tarvitaan niin sanottua absorptiokykyä, jotta uusia tuotteita ja palveluja voidaan kehittää niin kotimaassa kuin muualla synnytetystä tiedosta. Ilman osaamista ei pystytä hyödyntämään uutta tietoa (*Aghion - Jaravel 2015*).

Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten välisessä yhteistyössä syntyy osaamista, joka sitoo yritysten innovaatio toimintaa Suomeen. Suuret yritykset ovat tärkeässä roolissa, koska tutkimuksen ja pk-yritysten verkottuminen suurten yritysten kanssa luo uusia kilpailuetuja - globaalit haasteet vaativat suurten yritysten mukanaoloa ja verkottumista pk-yritysten kanssa.

SUOMI ON OLLUT KÄRKIMAA YRITYSTEN JA TUTKIMUSORGANISAATIOIDEN INNOVAATIOYHTEISTYÖSSÄ – RAHOITUSLEIKKAUKSET OVAT HEIKENTÄNEET YHTEISTYÖTÄ

YRITYSTEN INNOVAATIOYHTEISTYÖ YLIOPISTOJEN, KORKEAKOULUJEN JA TUTKIMUSLAITOSTEN KANSSA

Lähteet: Eurostat, Community Innovation Survey, Tilastokeskus

SUOMESSA VÄHÄN JULKISTA RAHOITUSTA YRITYSTEN TUTKIMUS- JA KEHITYSTOIMINTAAN

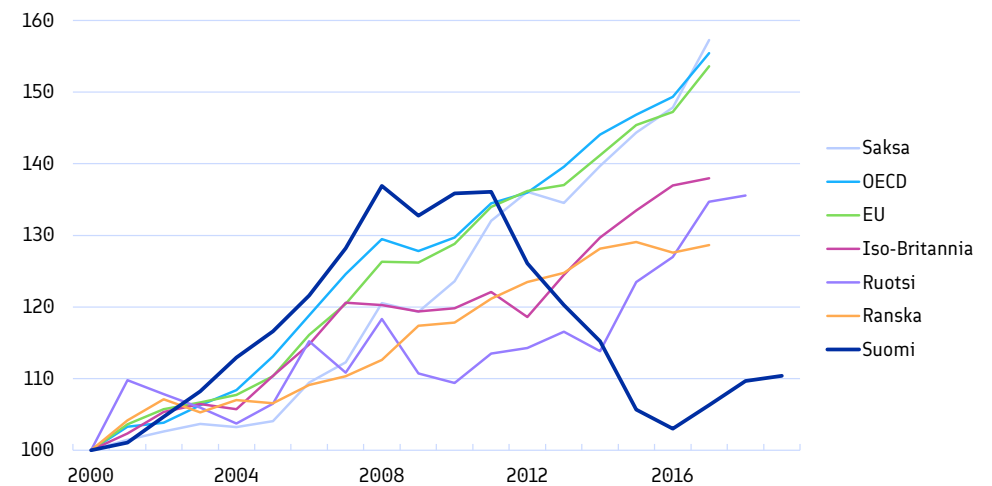
Suomessa julkinen tuki yritysten tutkimus- ja kehitystoimintaan on kansainvälisesti vähäistä. Suurin osa julkisesta rahoituksesta kohdistuu yliopistojen, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tutkimukseen.

Suomen innovaatio toiminnan rahoitustilanne on ollut huolestuttava, koska yksityiset ja julkiset tutkimus- ja kehityspanostukset ovat vähentyneet yhtä aikaa. Vaikeassa taloustilanteessa säästöjä haettiin valtion t&k-panostuksesta toisin kuin esimerkiksi 1990-luvun laman aikana, jolloin kasvua haettiin lisäämällä julkista t&k-rahoitusta.

Vaikeassakin taloustilanteessa 2010-luvulla olisi pitänyt muistaa, että julkinen t&k- ja innovaatio rahoitus on pitkällä aikavälillä kannattavaa toimintaa. Tähän on kaksi syytä. Ensiksi, julkiset tutkimus- ja kehitysinvestoinnit ja muut kansallista innovaatioympäristöä parantavat toimet vaikuttavat laajasti myönteisesti koko yhteiskuntaan. Ja toiseksi, Suomessa tehtävä tutkimus- ja kehitystyö sekä innovaatio toiminta kilpailevat globaalisti niiden maiden kanssa, joissa tutkimus- ja kehityspanokset ovat monikertaiset Suomeen verrattuna. Onnistuaksemme kilpailussa tarvitsemme riittävät resurssit, selkeät strategiset valinnat ja toimivat kumppanuudet kansallisesti ja kansainvälisesti.

JULKISTA RAHOITUSTA YRITYSTEN TUTKIMUS-, KEHITYS- JA INNOVAATIOITOIMINTAAN TULISI LISÄTÄ, KOSKA YRITYKSET SIIRTÄVÄT T&K-TOIMINTAA POIS SUOMESTA.

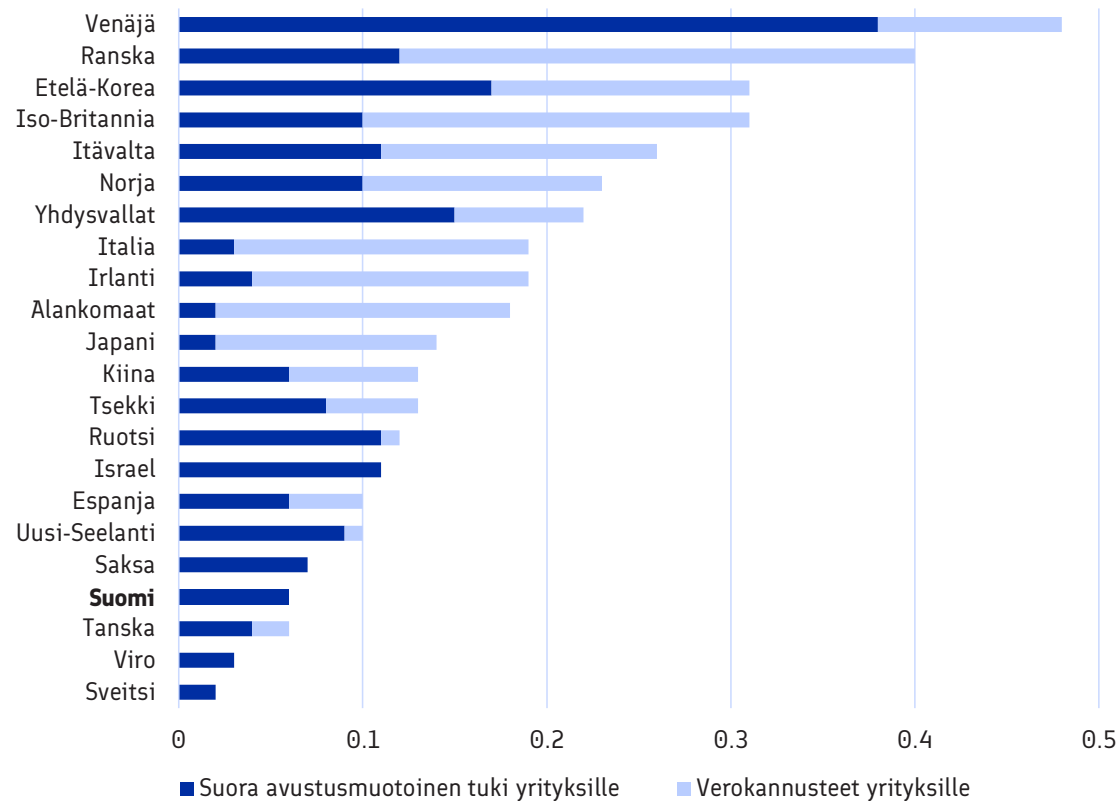
SUOMI ON MENETTÄNYT ASEMANSA INNOVAATIOITOIMINNAN EDELLÄKÄVIJÄNÄ

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOJEN REAALINEN KEHITYS 2000-LUVULLA

Lähteet: OECD MSTI -tietokanta 2000-2017, USD PPP kiintein vuoden 2010 hinnoin; Tilastokeskus t&k-tilasto 2017-2018, 2019 ennakoarvio (deflatoitu 2017 Tilastokeskuksen kuluttajahintaindeksillä ja 2018 Etlan inflaatioennusteella).

SUOMEN RAHOITUS YRITYSTEN T&K-TOIMINTAAN ON VÄHÄINEN VERRATTUNA KILPAILIJAMAIHIN

Niin sanotun Ormalan raportin (2019) mukaan Suomi on menettänyt kansainvälistä kilpailukykyään viime vuosien kehityksen seurauksena ja yritykset ovat siirtäneet t&k-toimintaa pois Suomesta. Teknologia- ja innovaatio-rahautusta on leikattu voimakkaasti ja yhteistyö eri toimijoiden välillä on heikentynyt. Suomen menestyksen taustalla oleva yritysten ja yliopistojen välinen laaja ja luottamuksellinen yhteistyö on heikentynyt viime vuosina Suomessa voimakkaasti. Raportin mukaan soveltavaa tutkimusrahoitusta olisi lisättävä merkittävästi samalla, kun yhteistyötä julkisen tutkimustoiminnan ja yrityssektorin välillä tulisi vahvistaa.

JULKINEN TUKI YRITYSETN T&K-TOIMINTAAN VUONNA 2017, BKT-OSUUS (%)
Lähde: OECD 2019

HALLITUSOHJELMAN 4 %:N T&K-TAVOITE TUPLAISI PANOSTUKSET VUOTEEN 2030 MENNESSÄ

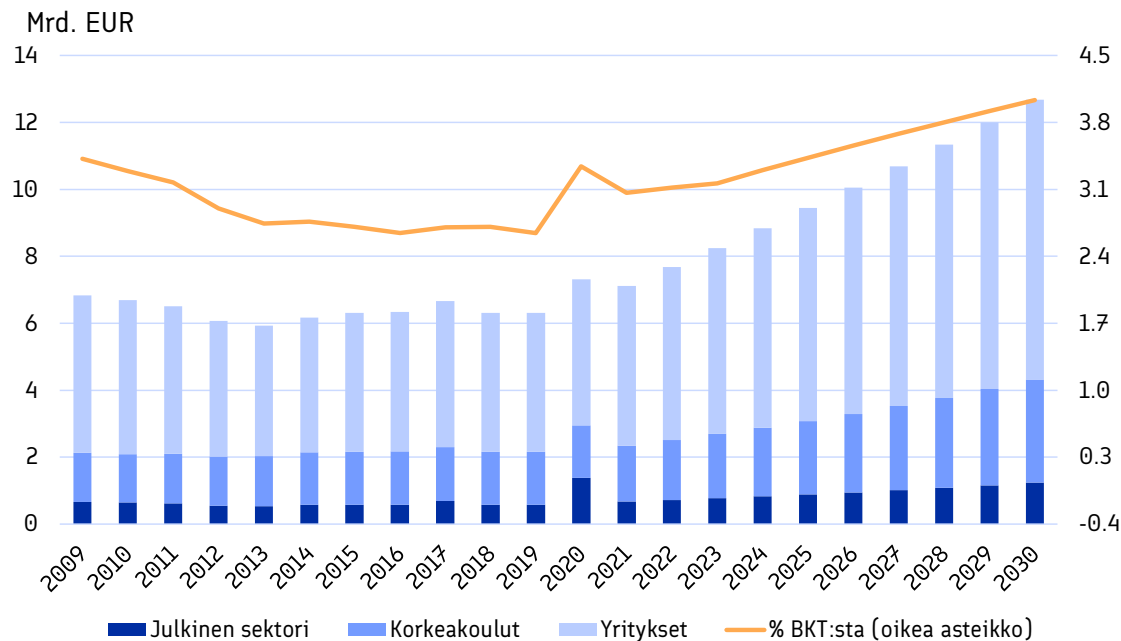
Hallitusohjelman 4 %:n t&k-tavoite tuplaisi panostukset vuoteen 2030 mennessä

Suomen innovaatiotoiminta on heikentynyt merkittävästi ja t&k-panostukset ovat laskeneet 2,7 %:iin BKT:sta. Suuret yritykset eivät tällä hetkellä juurikaan kasvata tutkimus- ja kehittämispanostustaan Suomessa, vaan tekevät sitä mieluummin jossain muualla. Tämä vaikuttaa suoraan elinkeinojen uudistumiseen ja talouskasvuun.

Hallitusohjelman mukaan Suomeen on laadittava pitkän aikavälin suunnitelma, jonka avulla TKI-toimintaympäristö paranee, ja sitä kautta yksityisten ja julkisten investointien ja rahoituksen tasossa tavoitellaan neljän prosentin bruttokansantuoteosuutta. Samalla vahvistetaan suomalaisen tutkimus- ja tiedeyhteisön kansainvälistä kilpailukykyä ja vetovoimaa panostamalla tutkimusympäristöihin ja tutkimusinfrastruktuureihin.

Korona-kriisin vaikutukset on huomioitu siten, että BKT laskee 8-10 % vuonna 2020 ja kokonaistuotanto toipuu vuoden 2019 tasolle vuosina 2023-2024. Tämän jälkeen BKT kasvaisi VM:n ennusteen perusuran mukaisesti nimellisesti 2,7 % vuodessa vuoteen 2030 saakka. Laskelmissa on huomioitu Business Finlandille myönnetty 800 Milj. euron liiketoiminnan kehitysrahoitus kriisitilanteessa, joka on lisätty t&k-rahoitukseen vuonna 2020.

Näillä oletuksilla t&k-menot suhteessa BKT:hen nousisivat 3,3 %:iin vuonna 2020 Business Finlandin kehitysrahoituksen ja BKT:n alenemisen takia. Skenaariossa oletetaan, että 4 %:n tavoitteen saavuttamiseksi julkinen rahoitus tulisi tuplata vuoteen 2030 mennessä. Tässä tapauksessa julkinen rahoitus t&k-toimintaan kasvaisi 1,2 Mrd. euroon (0,58 mrd. euroa vuonna 2019) ja korkeakoulusektorin rahoitus lähes 3,1 Mrd. euroon (1,57 mrd. euroa vuonna 2019). Tämä tarkoittaisi, että yritysten tulisi myös tuplata oma t&k-rahoituksensa 4,16 Mrd. eurosta lähes 8,3 Mrd. euroon.

SKENAARIO T&K-PANOSTUSTEN NOSTAMISEKSI 4 %:IIN VUOTEEN 2030 MENNESSÄ

Veturirahoitus lisää t&k- ja innovaatiopanostuksia Suomeen

Business Finland pyrkii omalta osaltaan vaikuttamaan 4 %:n tavoitteeseen pääsyyn, ja siksi olemme käynnistäneet haastekilpailun veturiyrityksille. Tavoitteena on saada etenkin suuret yritykset lisäämään huomattavasti tutkimus-, kehitys- ja innovaatioimintaansa Suomessa ja luomaan uuteen liiketoimintaan tähtääviä miljardiluokan ekosysteemejä. Suurten yritysten rooli 4 %:n tavoitteen saavuttamisessa on keskeinen.

Kilpailuun osallistuvien veturiyritysten tulee tarjota ratkaisuja merkittäviin tulevaisuuden haasteisiin, joko ns. missioihin tai merkittäviin teknologiahaasteisiin ja vaikuttaa oleellisesti Suomen osaamiseen, kilpailukykyyn ja TKI-panostuksiin.

Kilpailuun on vuonna 2020 varattu kertakokeiluna yhteensä 60 miljoonaa euroa. Rahoitusta on tarjolla enintään 20 miljoonaa euroa per veturiyritys ja rahoitusta arvioidaan riittävään 3-6 merkittävälle projektikokonaisuudelle.

Rahoituksen edellytyksenä on, että veturi sitoutuu lisäämään omaa TKI-toimintaansa Suomessa vähintään kaksinkertaisesti Business Finlandin rahoitukseen verrattuna projektin keston aikana. Rahoituksella on oltava heijastevaikutus myös muihin ekosysteemin toimijoihin, joiden TKI-projekteja Business Finland voi myös rahoittaa.

BUSINESS FINLANDIN RAHOITUS ON TUTKITUSTI VAIKUTTAVAA TOIMINTAA

YHTÄ BUSINESS FINLANDIN
SIJOITTAMA EUROA KOHTI
YRITYKSET LISÄÄVÄT TUTKIMUS- JA
KEHITYSPANOSTAAN **2 EUROLLA**

Business Finland on innovaatiokentän pelinrakentaja. Strategiamme on luoda Suomeen elinvoimaista liiketoimintaa ja olla rakentamassa maailman parasta innovaatioympäristöä. Asiakkaamme ovat elinkeinoelämän rohkeita uudistajia yrityksissä ja tutkimusorganisaatioissa. Tärkein kohderyhmämme ovat kansainvälistymällä kasvua hakevat pk-yritykset. Vuosien varrella kertyneet tuhannet esimerkit osoittavat, että uudistavalla yritysrahoituksella on merkittävä vaikutus yritysten kasvuun ja menestykseen.

Innovaatiotoiminnan vaikutusten arvioinnilla ja mitaamisella selvitetään julkisen tutkimus-, kehitys ja innovaatorahoituksen hyötyjä yrityksille, toimialoille ja koko kansantaloudelle. Julkisen rahoituksen vaikutusten arviointi on tullut yhä tärkeämmäksi, kun julkisen rahoituksen tehokkuusvaatimukset ovat kasvaneet. Arviointituloksia ja ennakoivaa arviointia hyödynnetään myös aiempaa enemmän innovaatiopolitiikan suunnittelu- ja kehitystyössä.

TEKES ON OLLUT RAHOITTAMASSA YLI 70% SUOMESSA SYNTYNEISTÄ YLEISESTI TUNNISTETUISTA INNOVAATIOISTA VUOSINA 1983-2018

Kansainvälisen vertailun mukaan Suomessa on OECD-maiden parhaat arviointikäytännöt (*Jacob et al. 2015*). Seuraavina olivat Sveitsi, Kanada, ja Yhdysvallat. Suomi on noussut vertailussa merkittävästi, sillä vuonna 2002 Suomi oli sijalla 12. Tekesillä on ollut merkittävä rooli arviointitoiminnan kehittämisessä Suomessa.

BUSINESS FINLANDIN RAHOITUKSELLA ON HYVÄ OSUMATARKKUUS

Business Finlandin toiminnan vaikutuksista on paljon tutkittua tietoa. Suurin osa maailmalla menestyneistä suomalaisista kasvuyrityksistä on Business Finlandin asiakkaita. Tämä osoittaa julkisen rahoituksen hyvää osumatarkkuutta: Business Finland on saanut aikaan suuren vaikutuksen pienellä panoksella.

2000-luvulla Tekesin ja Business Finlandin tuloksista ja vaikutuksista on tehty lähes sata arviointia. Näitä ovat ohjelma-arvioinnit, yhteiskunnalliset vaikuttavuuden arvioinnit päämääristä ja erityyppiset instrumenttien arvioinnit, kuten nuorten innovatiivisten yritysten rahoitus NIY ja kansainvälistymisen kasvupaketti.

Kun Business Finland rahoittaa yrityksiä on tärkeää, että yritys lisää omaa panostustaan t&k-toimintaan. Tutkimusten mukaan näin onkin tapahtunut - julkinen t&k-rahoitus on lisännyt myös yritysten omaa panostusta (Einiö 2014). Lisäksi on havaittu, että Tekesin rahoitus on ollut mukana 71 %:ssa Suomessa syntyneistä innovaatioista vuosina 1983-2018 (Van Der Have, 2020)

KASVUYRITYKSILLÄ ON SELKEÄ RAHOITUKSEN MARKKINAPUUTE

TULOKSIA PK-YRITYSTEN RAHOITUSPUUTTEESTA

- Suomalaisen startup-yritysten kolme suurinta kasvun estettä ovat:
 1. Rahoituksen puute (48 % startupeista);
 2. Haastava kilpailuympäristö (29 % startupeista);
 3. Asiantuntevien työntekijöiden löytäminen (29 % startupeista). *Halme - Rouvinen et al. (2018a)*
- Pk-yrityksen tulo-rahoitus ei riitä uudistumisvaiheessa. Julkisen rahoituksen tarve syntyy silloin, kun liiketoimintamallia lähdetään radikaalisti uudistamaan tai kokonaan muuttamaan. ”Innovaatiotoiminnan pullonkaulat” (2016)
- Tuote- ja palvelukehitys, jossa on teknologinen panostus on pääosassa, vaatii isoja investointia ja riskinottoa. ”Innovaatiotoiminnan pullonkaulat” (2016)
- Etenkin kasvuhakuisilla yrityksillä rahoituksen saatavuudessa on ollut ongelmia ja ne ovat lisääntyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana (vertailu 2005->2015) *Lahtinen et al. (2016)*
- Tärkeimmät syyt siihen, etteivät yritykset ole saaneet hakeamaansa investointirahoitusta, ovat reaaliavaruuden puute ja yrityksen taloudellinen tilanne. Taloudellinen tilanne koostuu yrityksen vakavaraisuudesta, kannattavuudesta ja mahdollisesta luottoluokituksesta. *Holm (2016)*

Rahoituksessa on olemassa selkeä markkinapuute aloittavien kasvuyritysten kohdalla. Ne eivät saa markkinaehtoista rahoitusta eivätkä yksityisiä pääomasijoituksia siemen- ja aloitusvaiheessa, koska riskit ovat liian korkeat ja tuotto-odotukset liian kaukana. Kansainväliset vertailut osoittavat, että ne yritykset menestyivät parhaiten, jotka olivat saaneet kohtuullisesti julkista rahoitusta sekä merkittävästi yksityistä rahoitusta.

Myös skaalautumisvaiheessa olevat yritykset tarvitsevat sekä julkista että yksityistä rahoitusta. Kasvuyrittäjän rahoituksen pullonkaulana ovat isommat hankkeet ja kasvu keskisuureksi yritykseksi. Jotta skaalavaikutukset saadaan hyödynnettyä, niin tarvitaan myös vientipalveluja, joilla helpotetaan yritysten globaalia kasvua.

Lisäksi markkinaehtoisesti toimivilla rahoittajilla ei ole lähtötietoja riskin arviointiin uusien yritysten, yrittäjien ja innovaatioiden suhteen. Silloin ne varmuuden vuoksi liioittelevat riskien suuruutta, jolloin myös kohtuullisen riskin projekteja jää rahoittamatta tai rahoitus hinnoitellaan kohtuuttoman kalliiksi.

Yritykset saavat vieraan pääoman ehtoista investointirahoitusta silloin, kun kaksi ehtoa täyttyy samanaikaisesti: yritys on voitollinen ja yrityksen nettovarallisuus on kohtuullinen. Tämä on vastoin yleisesti julkisessa keskustelussa olevaa näkemystä siitä, että hyvät investointihankkeet saavat rahoitusta ja huonoja hankkeita ei pidä rahoittaa. Nykyisessä taloustilanteessa noin kolmannes yrityksistä ei tee juurikaan voittoa. Näissä yrityksissä varmasti syntyisi myös tulevaisuudessa voittoa tuottavia innovaatioita ja investointihankkeita, jos yritykset saisivat rahoitusta. (*Holm 2016*)

VALTAOSA BUSINESS FINLANDIN ASIAKKAISTA ON PK-YRITYKSIÄ

Suurin osa Business Finlandin asiakkaista on pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Kansainvälistymisen avulla kasvua tavoittelevat pk-yritykset ovat Business Finlandin tärkein kohderyhmä.

**BUSINESS FINLANDIN
RAHOITUKSESTA 75 %
KOHDISTUI PK-YRITYKSILLE
VUONNA 2019.**

BUSINESS FINLANDIN RAHOITTAMAT YRITYKSET LISÄSIVÄT VIENTIÄ JA JALOSTUSARVOA

Business Finland seuraa rahoittamiensa projektien tuloksia projektin päättymisvaiheessa ja kolme vuotta projektin päättymisen jälkeen. Tulokset osoittavat Tekesin onnistuneen valitsemaan hyvät yritykset ja projektit rahoitettaviksi. Business Finlandin rahoittamien kansainvälistä kasvua hakevien pk-yritysten liikevaihto kasvoi 28 % kun muissa vastaavissa pk-yrityksissä liikevaihto kasvoi 13 % vuosina 2015–2018 (Vertailuyritykset: teollisuus, informaatio- ja liike-elämän palvelut). Jalostusarvo Business Finlandin rahoittamissa pk-yrityksissä lisääntyi 37 % kun vastaavissa pk-yrityksissä jalostusarvo kasvoi keskimäärin 15 %. Rahoitettujen pk-yritysten vienti kasvoi yli 1 miljardia euroa vuodesta 2015 vuoteen 2018. Tarkastelussa mukana olivat yritykset, joiden projektit päättyivät vuosina 2011–2015.

VUONNA 2019 PÄÄTTYNEIDEN BUSINESS FINLANDIN RAHOITTAMIEN PROJEKTIEIN TULOKSENA SYNTYI

2400

uutta tai parannettua prosessia, palvelua tuotetta tai sovellusta

1303

patenttia tai patenttihakemusta

789

opinnäytettä

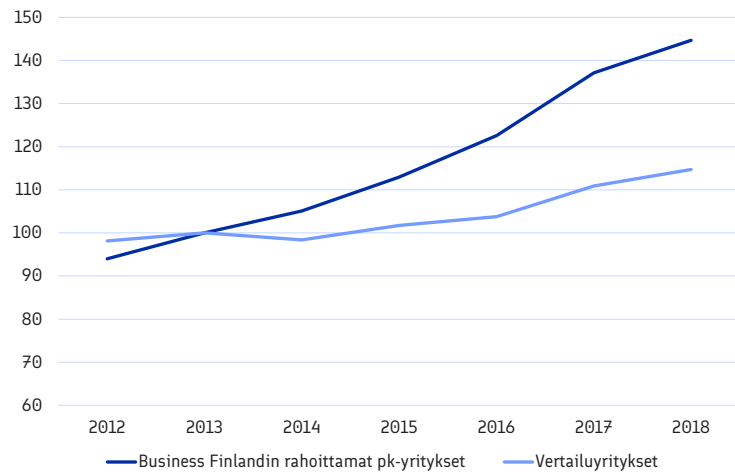
Luvut sisältävät sekä elinkeino- että innovaatorahoituksella tuetut projektit.

LIIVEVAIHTO KASVOI BUSINESS FINLANDIN RAHOITTAMISSA PK-YRITYKSISSÄ **28 %**, KUN MUISSA VASTAAVISSA YRITYKSISSÄ KASVUA KERTYI 13 % VUOSINA 2015-2018

JALOSTUSARVO BUSINESS FINLANDIN RAHOITTAMISSA PK-YRITYKSISSÄ LISÄÄNTYI **37 %** VUOSINA 2015-2018, KUN MUISSA VASTAAVISSA YRITYKSISSÄ KASVUA KERTYI 15 %

JULKINEN INNOVAATTORAAHOITUS LISÄÄ LIIKEVAIHTOA JA VIENTIÄ

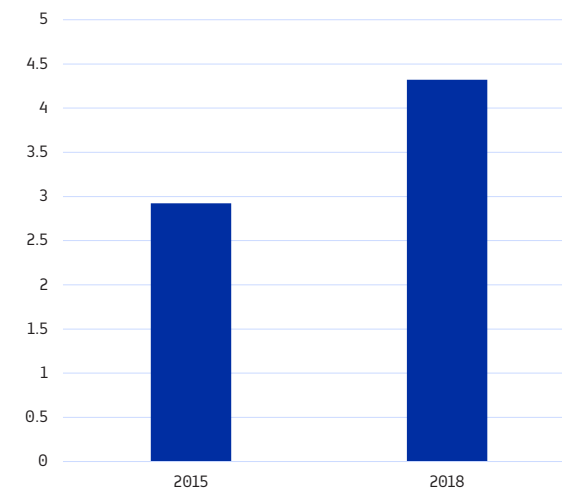
LIIKEVAIHDON KEHITYS BUSINESS FINLANDIN RAHOITTAMISSA PK-YRITYKSISSÄ

Business Finlandin rahoittamat pk-yritykset kolme vuotta projektin päättymisen jälkeen, yhteensä 3101 yritystä, joiden projekti päättyi vuosina 2011–2015, vertailuyritykset: teollisuus, informaatio- ja liike-elämän palvelut. 2013=100

Aineisto: Business Finlandin oma analyysi,
Aineistolähde: Asiakastieto Oy ja Tilastokeskus

VIENNIN KEHITYS BUSINESS FINLANDIN RAHOITTAMISSA PK-YRITYKSISSÄ

Business Finlandin rahoittamat pk-yritykset kolme vuotta projektin päättymisen jälkeen, yhteensä 3101 yritystä, joiden projekti päättyi vuosina 2011–2015, Miljardia euroa.

Aineisto: Business Finlandin oma analyysi,
Aineistolähde: Asiakastieto Oy

PK-YRITYSTEN VIENNIN KASVUANALYYSI

Team Finland -verkosto tilasi arvioinnin (*Halme - Rouvinen et al. 2018a*), miten Tekes, Finpro ja Finnvera ovat palvelleet kansainvälisesti suuntautuneita pk-yrityksiä (yrityksellä on tavara- tai palveluvientiä, liikevaihtoa tai henkilöstöä ulkomailla) vuosina 2009-2015. Tällaisia yrityksiä on Suomessa lähes 4000 ja kyseiset organisaatiot ovat palvelleet näistä 1700 yritystä, jolloin Finnveran, Finpron tai Tekesin asiakkaiden osuus on ollut kv. pk-yrityksistä 44 %.

Team Finland -toimijoiden vaikutukset koti- ja ulkomaiseen työllisyyteen ja liikevaihtoon, kotimaiseen tuottavuuteen sekä vientiin olivat kaikkien kolmen Team Finland -toimijan osalta positiivisia useissa ulottuvuuksissa.

Business Finlandin (Tekes ja Finpro) rahoittamien yritysten työllisyys on parantunut koko tarkasteluajana, vienti 4 vuoden ja liikevaihto 5 vuoden päästä rahoituksesta (tilastollisesti merkittävästi) verrattuna yrityksiin, jotka eivät ole saaneet julkista tukea. Lisäksi tukea saaneilla yrityksillä on enemmän ulkomailla henkilöstöä, kuin verrokki kv. pk-yrityksillä.

Keskimäärin Team Finland -asiakkaat ovat nuorempia, vientiorientoituneempia ja työtehtävät ovat innovaatiokeskeisempiä verrattuna yrityksiin, jotka eivät ole saaneet julkista tukea. Myös tuottavuus on alhaisempi, joka johtuu arvioinnin mukaan siitä, että yritykset ovat investointivaiheessa.

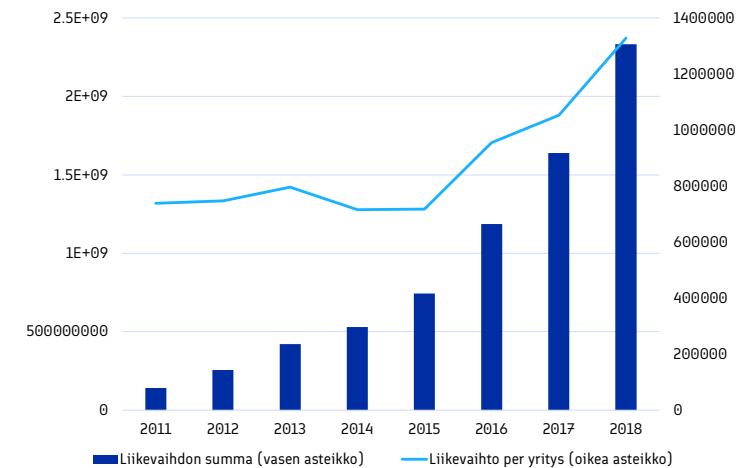
Arviointi vahvistaa käsitystä, että Finnvera, Finpro ja Tekes – vuoden 2018 alusta kaksi jälkimmäistä Business Finlandina – toteuttavat pk-yritysten kansainvälistymiseen liittyviä elinkeinopoliittisia missioitaan operatiivisesti hyvin.

NUORET KASVUYRITYKSET LUOVAT UUTTA DYNAMIIKKA

Viime vuosina Business Finland on lisännyt rahoitustaan nuorille kasvuyrityksille. Näiden yritysten kasvu- ja hyvä menestys yksityisten sijoittajien keskuudessa osoittavat, että Business Finland on onnistunut valitsemaan laajasta tarjonnasta hyvät yritykset ja projektit rahoitettaviksi.

BUSINESS FINLANDIN RAHOITTAMIEN STARTUPIEN LIIKEVAIHTO

STARTUPIT, JOITA BUSINESS FINLAND ON RAHOITTANUT VUODESTA 2010 ALKAEN (ILMAN SUPERCELLIÄ), KESKIARVO, YHTEENSÄ 2116 YRITYSTÄ.

Lähde: Business Finlandin oma analyysi, Aineisto: Asiakastieto Oy

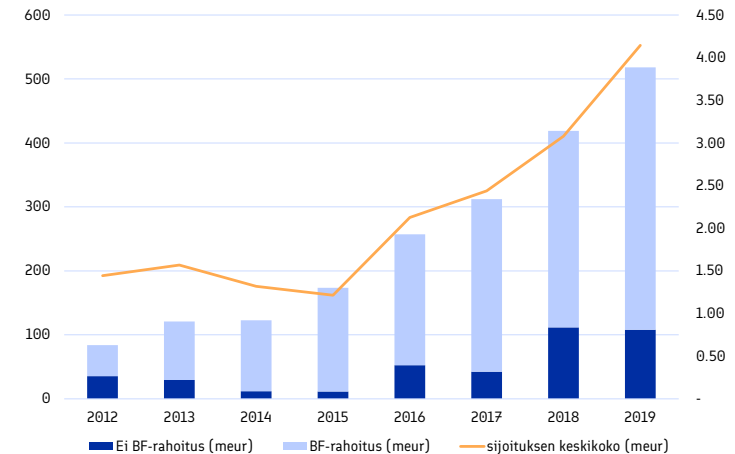
BUSINESS FINLANDIN RAHOITAMAT STARTUPIT MENESTYIVÄT HYVIN SIJOITUSKOHTEINA

Business Finlandin rahoittamat startupit ovat menestyneet hyvin yksityisten sijoittajien kohteina. Tämä kuvaa Business Finlandin merkitystä Suomessa alkuvaiheen yritysten rahoittajana.

TUTKIMUSTULOKSIA NUORISTA KASVUYRITYKSISTÄ

ETLA:n startup-tutkimuksen mukaan Tekesin rahoitus ei syrjäytä yksityistä VC-rahoitusta startup-yrityksissä. Lisäksi startupit kasvavat selvästi nopeammin kuin startupit, jotka eivät saaneet Tekesin rahoitusta (Koski et al. 2016). Tekesin ja pääomasijoittajien välillä havaittiin toimiva yhteistyö, sillä ensimmäisen kerran yksityistä VC-rahoitusta saaneista yrityksistä 39 % oli saanut aikaisemmin Tekesin rahoitusta. Kaiken kaikkiaan lähes kolme neljäsosaa Venture Capital -vaiheen ensisijoituksen saaneista yrityksistä on saanut myös Tekesin innovaati-
orahoitusta (Halme - Rouvinen, P. et al. 2018b).

BUSINESS FINLANDIN RAHOITAMAT STARTUPIT OVAT SAANEET SELVÄSTI ENEMMÄN YKSITYISIÄ SIJOITUKSIA KUIN MUUT STARTUPIT

Saadut sijoitukset vuosina 2012-2019. Business Finlandin rahoittamat ja ei-asiakkaana olleet (summa, milj. euroa) vasen asteikko, yksityisen sijoituksen keskikoko (milj. euroa) oikea asteikko.

Lähde: Talouselämä

NIY-RAHOITUKSELLA SELKEITÄ VAIKUTUKSIA KANSANTALOUDEEN UUDISTUMISEEN

Business Finlandin Nuoret Innovatiiviset Yritykset -rahoituksen (NIY) läpikäyneistä yrityksistä laaditaan vuosittain salkkuanalyysi, jossa tarkastellaan ohjelmaan osallistuneiden yritysten kokonaisuutta ja kehitystä ohjelman aikana ja sen jälkeen. Vuoden 2019 salkkuanalyysin toteutti Junior Coordinator Tuukka Tenhunen Business Finlandista.

Vuonna 2008 lanseeratun NIY:n rahoitusta on saanut yhteensä 423 yritystä, joista koko kolmen portaan ohjelman oli vuoden 2019 lopussa käynyt läpi 122 yritystä. NIY-yritysten liiketoiminnan vaiheesta ja luonteesta kertoo tyypillisen rahoitettavaksi valitun yrityksen profiili: Yrityksen ikä on 3,7 vuotta, oman pääoman sijoitusten määrä 920 000 €, liikevaihtotaso 550 000 € ja se toimii digitalisaatioon painottuvilla toimialoilla. Lisäksi kahdella kolmesta yrityksestä on jo jonkin verran kansainvälistä liiketoimintaa.

NIY-yritysten joukko on pieni mutta kunnianhimoinen ja vaikutus kansantalouden uudistumiseen on todellinen. Keskimääräinen NIY-yritys tavoittelee noin 17 miljoonan euron liikevaihtotasoa sekä 14,5 miljoonan euron vientiä seuraavan neljän vuoden aikana. Vaikka tästä tavoitetasosta jäädänkin, on jo 64 NIY-yritystä yltänyt viiden miljoonan vuotuisen liikevaihtotasoon ja joukkoon mahtuu useita kansainvälisen läpimurron tehneitä menestystarinoita, kuten Supercell, Seriously, Framery ja iLOQ. Kokonaisuutena tarkasteltuna NIY-ohjelmassa mukana olleet yli 400 yritystä ovat palauttaneet Business Finlandin rahoituksen yli viisinkertaisesti yhteisö- ja tuloveroina. Kun tähän summaan lisätään vielä yrityskaupoista syntyneet pääomaverotulot, kasvaa kerroin entisestään.

STARTUP-RAHOITUS LISÄÄ UUSIA IDEOITA SUOMEEN

Tekesin rahoittamien startup-yrityksistä ja kiihdyttämöistä teetettiin arviointi (*Halme - Rouvinen 2018b*). Samalla tarkasteltiin Suomen roolia ns. startup ekosysteeminä. Seuraavat tulokset perustuvat kansainvälisten vertailujen analyysiin ja asiantuntijahaastatteluihin:

1. Suomi ja erityisesti Helsinki on alkanut kiinnostaa kansainvälisesti. Viime vuonna (2017) Helsinki nostettiin ensimmäisen kerran Global Startup Ecosystem Ranking -julkaisuun mukaan;
2. Yrittäjyys on lisännyt suosiota yhtenä uravaihtoehtona;
3. Pääomasijoitukset alkaviin yrityksiin (early stage VC investment) ovat kasvaneet. Rahoitusvaihtoehtoja, esim. joukkorahoitusta ja enkelisijoituksia on enemmän saatavilla. Suomi on silti jäljessä myöhäisemmän vaiheen sijoituksissa;
4. Suomeen on syntynyt paljon uusia yrityskiihdyttämöitä ja startuppeille on erilaista tukea rahoituksesta monenlaisiin ohjelmiin;
5. Isot yritykset ovat lähteneet mukaan startup-yhteistyöhön.

Lisäksi Tekesin rahoittamia startup-yrityksiä verrattiin saman tyyppiin verrokkiyrityksiin, jotka eivät olleet saaneet julkista tukea. Ekonomistrien analyysien perusteella Tekesin rahoituksella on ollut selvä positiivinen vaikutus startup-yritysten kasvuun. Tämä vaikutus ei perustu vain siihen, että Tekes valitsisi parempia yrityksiä rahoituksen piiriin, vaan myös rahoituksen kausaaliseen vaikutukseen startup-yritysten kasvuun. Toisin sanoen Tekesin rahoittamien startupien toteutunut menestys vaihtelee vertailuryhmän yrityksiä enemmän, mikä viittaa oikeansuuntaiseen riskinottoon rahoitettavien hankkeiden valinnassa.

Arvioinnin mukaan rahoitus on täydentänyt VC-rahoitusta, sillä Tekes on rahoittanut startup-yrityksiä jo ennen kuin pääomasijoittajat ovat kiinnostuneita yrityksestä. Palveluiden osalta yritykset, jotka ovat hyödyntäneet rahoituksen lisäksi muuta apua (verkostot & mentoointi) arvioivat vaikutukset suurimmiksi. Suurin osa yrityksistä on kuitenkin hyödyntänyt tällaista apua vielä melko vähän. Lopuksi Nuoret innovatiiviset yritykset (NIY) -rahoitus on joustava ja toimiva rahoitus liiketoiminnan skaalaukseen.

ARVIOINNIN MUKAAN BUSINESS
FINLANDIN RAHOITTAMAT NUORET
INNOVATIIVISET YRITYKSET
KASVOIVAT SELVÄSTI ENEMMÄN
KUIN MUUT VASTAAVAT YRITYKSET.

JULKISET VIENTIPALVELUT TUOTTAVAT TIETOA PK-YRITYKSILLE GLOBAALEISTA MAHDOLLISUUKSISTA

PERUSTELUT:

- Rajoittunut rationaliteetti: Yrityksillä ei ole riittävästi tietoa kansainvälisistä markkinoista eikä riittävästi varoja kerätä sitä itse
- Markkinapuute: yksityinen sektori ei panosta kansantalouden kannalta riittävästi sellaisiin palveluihin, jotka tukevat yritysten kansainvälistymistä

EXPORT-PALVELUT AVAAVAT UUSIA MAHDOLLISUUKSIA GLOBAALEILLA MARKKINOILLA

Suomen talouskasvu perustuu suurelta osin tavaroiden ja palveluiden vientiin. Yritysten menestyminen kansainvälisillä markkinoilla perustuu jatkuvaan uudistumiseen tuotteiden ja palveluiden arvonlisää parantamalla. Menestyneissä yrityksissä tuottavuus on korkea ja ne työllistävät ja samalla niiden kasvu perustuu vientiin. Viennin kasvu perustuukin siihen, että yritykset ovat panostaneet uusimpiin liiketoimintamalleihin ja teknologioihin, jolla päästään mukaan arvoverkostoihin panostamalla myös t&k&i-toimintaan, markkinointiin ja brändiin.

Viennin edistämiseen julkisena interventiona on seuraavat perustelut. Vientipalvelu-intervention tavoitteena on kasvattaa vientituloja Suomeen parantamalla vientituotteiden ja -palveluiden pääsyä markkinoille sekä tietämystä vientimarkkinoista.

GAP ON HELPOTTANUT YRITYSTEN PÄÄSYÄ YHDYSVALTOJEN MARKKINOILLE

Yli 20 vuoden ajan Global Access Program GAP on auttanut suomalaisia yrityksiä, jotka ovat kiinnostuneita integroitumaan Yhdysvaltojen markkinoille.

GAP-ohjelmaan osallistuneille tehtiin kysely yrityksille. Syksyn 2019 aikana arvioimme GAP- ja Team Finland -palveluiden vaikutusta yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen. Erityisesti halusimme tietää, mitä on tapahtunut ohjelman jälkeen, ovatko yritykset tehneet muutoksia GAP:n suositusten perusteella ja ovatko ne päässeet Yhdysvaltojen markkinoille suunnitellusti.

Tulosten mukaan 68 % yrityksistä on onnistuneesti vakiinnuttanut asemansa tai odottaa vakiintumistaan Yhdysvalloissa ja 70 % katsoo, että GAP:lla on ollut vaikutusta integroitumiseen USA:n markkinoille. Tärkeimmät kokemukset ovat paikallinen läsnäolo, oikeiden kumppaneiden ja referenssien löytäminen Yhdysvalloissa sekä sijoittaminen markkinatutkimukseen ja oikeaan strategiaan.

Puolet yrityksistä on ollut yhteydessä Team Finland USA:an ohjelman aikana tai sen jälkeen, mikä on auttanut merkittävästi kykyyn päästä Yhdysvaltojen markkinoille. Tämä viittaa siihen, että osallistujien vahvempi kytkeminen Team Finland-verkoston voisi lisätä GAP-osallistumisen arvoa ja vaikutusta.

Tarvittavien resurssien, verkostojen ja yhteyksien puute sekä paikallisen lainsäädännön, verotuksen, logistiikan ja rekrytoinnin haasteet olivat suurimmat haasteet ja esteet markkinoille pääsulle. Vastausten perusteella Team Finland voisi auttaa yrityksiä etenkin verkottumismahdollisuuksien luomisessa sekä vertaistuen ja mentoroinnin järjestämisessä, mutta myös tarjoamalla tietoa markkinoiden mahdollisuuksista ja tarjoamalla rahoituspalveluja.

Vientipalveluissa painopiste on ollut yritysryhmien auttamisessa kasvuohjelmien kautta. Parhaimmillaan ohjelmissa on kehitetty uusia toimintatapoja ja kokonaisen toimialan kansainvälistymistä kokonaisuutena sekä avattu uusia markkinoita.

Yksittäisten yritysten neuvonnan pohjatyöksi on Team Finland -yhteistyön myötä muodostunut Team Finland -palveluehdotus, jossa ehdotetaan Team Finland -toimijoiden palveluita ja ratkaisuja kokonaisuutena yrityksen kasvun tueksi. Vuoden 2018 asiakaspalautteen mukaan palvelukokonaisuuksia saaneet yritykset olivat selkeästi tyytyväisempiä kuin yksittäisiä palveluita saaneet yritykset eli yritykset arvostavat Team Finland -toimijoiden yhdessä tarjoamia laajempia palvelukokonaisuuksia.

Business Finlandin asiantuntijat työstävät erilaisia ulkomaisilta markkinoilta löytyviä liiketoimintamahdollisuuksia yritysten arvioitavaksi. Esimerkiksi lainsäädännön muutos tai julkinen keskustelu eri maissa voi nostaa tarvetta osaamiselle, jota löytyy suomalaisilta yrityksiltä.

TKI-RAHOITUKSEN JA VIENTIPALVELUIDEN TUTKIMUSTULOKSIA

- Finpron asiakkaat (pk-yritykset) ovat lisänneet työllisyyttä ja liikevaihtoa Suomessa sekä vientiä, Tekesin asiakkaat ovat lisänneet työllisyyttä Suomessa sekä vientiä. *Halme - Rouvinen et al. (2018b)*
- Tekesin rahoituksella on kausaalinen vaikutus startup-yritysten kasvuun. Lisäksi Tekesin rahoittamien startupien toteutunut menestys vaihtelee vertailuryhmän yrityksiä enemmän, mikä viittaa oikeasuuntaiseen riskinottoon rahoitettavien hankkeiden valinnassa. *Halme - Rouvinen et al. (2018a)*
- Tutkimustulosten kaupallistamisen kuolemanlaakson ylittämiseen on julkista rahoitusta vähän verrattuna siihen, kuinka paljon esimerkiksi perustutkimukseen satsataan (TUTL). *Valtakari et al. (2018)*
- NIY-rahoitus tuplasi siihen osallistuneiden yritysten kasvun suhteessa vertailuryhmään. *Autio - Rannikko (2016)*
- Työllisyyden, kiinteiden investointien ja myynnin osalta Tekesin rahoitus lisää kasvua lyhyellä aikavälillä. *Einiö (2014)*
- Avustukset vs. lainat-analyysi: Avustus: suurimmat vaikutukset yritysten innovaatiotoimintaan sekä yhteistyösuhteisiin ja verkostoitumiseen. Laina: liiketoiminnan käynnistäminen ja kaupallistaminen. Heikoin tulos onnistumiseen oli pelkällä lainalla. *Valtakari, M. (2015)*
- Päähavaintomme on, ettei t&k-verokannuste saavuttanut sille asetettuja tavoitteita. Lisävähennystä käytettiin selvästi odotettua vähemmän eikä verotuki kohdentunut toivotulla tavalla. *Kuusij, T. - M. Pajari - P. Rouvinen - T. Valkonen (2016)*

EKOSYSTEEMIT KEHITTÄVÄT SUOMEN INNOVAATIOYMPÄRISTÖÄ PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

Pitkällä aikavälillä julkisen innovaatorahoituksen tulee tuottaa uutta tietoa ja osaamista, jotka hyödyttävät koko yhteiskuntaa. Yhtä lailla tärkeä perustelu on innovaatiojärjestelmän kokonaisuuden tai ”ekosysteemin” pitkäjänteinen kehittäminen. Julkista rahoitusta motivoi myös kansakuntien väliseen kilpailuun liittyvä strateginen ajattelu – jos ja kun monikansallisesti toimivien yritysten toiminnoilla on lukuisia vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja, maat kilpailevat erityisesti työntensiivisistä ja korkeapalkkaisesta innovaatiotoiminnasta.

Ekosysteemit ovat uudenlainen toimintamalli, joissa on mukana toimijoita niin julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta. Ekosysteemi on verkosto, jonka jäsenillä on jaettu päämäärä ja yhteiset toimintatavat. Ekosysteemi-politiikassa julkisen sektorin rooli on perustelu ns. järjestelmäpuutteiden korjaamisessa, jossa merkittävien uusien ekosysteemien syntyminen edellyttää yhtaikaisia ja samansuuntaisia ponnistuksia suurelta joukolta eri toimijoita. Yhdelläkään toimijalla ei välttämättä erikseen ole muutokselle niin vahvaa liiketoimintamallia, että se saisi kokoon tarvittavan verkoston, vakuuttaisi ne yhteisestä kasvuvisiona ja orkestroisi yhteisen muutosohjelman. Julkisella sektorilla nähdään silloin perusteltu rooli tämän tyyppisen yhteiskunnan kannalta arvokkaan rakennemuutoksen käynnistäjänä ja fasilitoijana.

EKOSYSTEEMIT LISÄÄVÄT SYSTEEMISIÄ VAIKUTUKSIA JA EDISTÄVÄT RAKENNUMUUTOSTA

Yhteistyön rahoitus, verkostojen fasilitointi ja rahoituksen fokusointi kansantalouden kannalta erityisen lupaaville ekosysteemeille mahdollistaa rakennemuutoksia, jotka eivät muuten tapahtuisi. Monet innovaatiot ovat luonteeltaan systeemisiä, ja vaativat tuekseen täydentäviä innovaatiota, infrastruktuuria tai tuotteita. Niihin voi liittyä myös verkostovaikutuksia, jotka eivät suoraan hyödytä alkuperäisen innovaatioinvestoinnin tekeviä yrityksiä. Systeemisten hyötyjen realisointi edellyttää koordinoitua, joka käytännössä onnistuu vain harvoin puhtaasti yksityisten toimijoiden yhteistyönä. Samalla ekosysteemit lisäävät Suomen innovaatioympäristön kiinnostavuutta t&k- ja innovaatiotoiminnan sijaintipaikkana.

ONE SEA -EKOSYSTEEMI HAKEE GLOBAALIA JOHTAJUUTTA AUTONOMISISSA ALUKSISSA

Suomella on lukuisia vahvuuksia globaalissa meritekniikkateollisuudessa, joka keskittyy huippuluokan aluksiin, moottoreihin, potkureihin ja muihin meriteollisuuden laitteisiin. One Sea - autonomisen meren ekosysteemi perustettiin vuonna 2016 ja se koostuu globaaleista merenkulkualan- ja digiyrityksistä, kuten ABB, Cargotec, Ericsson, Kongsberg, TietoEvy, Awake.ai, Napa, Inmarsat, Monohakobi ja Wärtsilä. One Sea ekosysteemin orkestraattori on DIMECC. Vahvan yritysedustuksen lisäksi mukana on myös muita toimijoita, kuten Finnpilot Pilotage sekä Suomen meriteollisuusyhdistys.

Ekosysteemeissä yleisesti tehdään laajaa yhteistyötä muiden innovaatioympäristön toimijoiden kanssa. One Sean pitkän tähtäimen tavoitteena mahdollistaa autonominen meriliikenne vaikuttamalla koti- ja kansainväliseen säädosympäristöön sekä kehittämällä autonomisen meriliikenteen tarvitsemia teknisiä ratkaisuita. Suomen lainsäädäntöympäristö on autonomisen meriliikenteen osalta edistyksellinen, sillä se mahdollistaa mm. autonomisen meriliikenteen pilotoinnin Suomessa. Kansainvälisen säädosympäristö on kuitenkin vähemmän salliva. One Sean yksi keskeinen tavoite onkin vaikuttaa säädosympäristöön, tekemällä tiivistä yhteistyötä säädosvalmistelun kanssa sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Business Finland (ja ennen sitä Tekes) on ollut mukana rahoittamassa ekosysteemin kehityshankkeita sekä orkestrointia. Innovaatiopoliittisena tavoitteena on auttaa ekosysteemiä pysymään merenkulkuvälineiden osalta tutkimuksen ja innovoinnin eturintamassa. Lisäksi tavoitteena on luoda edelläkävijyyttä globaalisti toimivalle teollisuudelle tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioyhteistyön kautta.

Business Finland Suomen edustajana mukana OECD:n “Co-creation” projektissa

OECD:n Co-creation –projektissa tarkastellaan yhteiskehittämishankkeiden tunnusomaisia piirteitä sekä poliittikaimplikaatioita. Yhteiskehittämishankkeissa tietoa synnytetään yhteistyössä liike-elämän, tutkimuksen ja muiden osapuolten, kuten esimerkiksi kansalaisyhteiskunnan kanssa. Projektin lopputuloksena valmistuu interaktiivinen työkalupakki, jonka tavoitteena on tiedonvaihdon, parhaiden käytäntöjen ja yhteiskehittämisen edistäminen. Vuosina 2019-2020 toteutettavaa projektia vetää OECD:n Innovation and Technology Policy (TIP) –työryhmä ja sitä seuraa laaja monikansallinen ohjausryhmä.

Suomi osallistuu yhteiskehittämishankkeeseen tapaustutkimuksella sekä osallistumalla projektin muuhun kehittämistyöhön. Käytännön toteutuksesta vastaa Business Finlandin vaikutusarviointitiimi, jossa on valmisteltu, yhteistyössä muiden organisaation asiantuntijoiden kanssa, tapaustutkimus One Sea –ekosysteemihankkeesta. Tapaustutkimuksessa käydään läpi One Sea:n käytännön organisointia, tavoitteita, yhteistyön tapoja sekä Business Finlandin roolia hankkeessa.

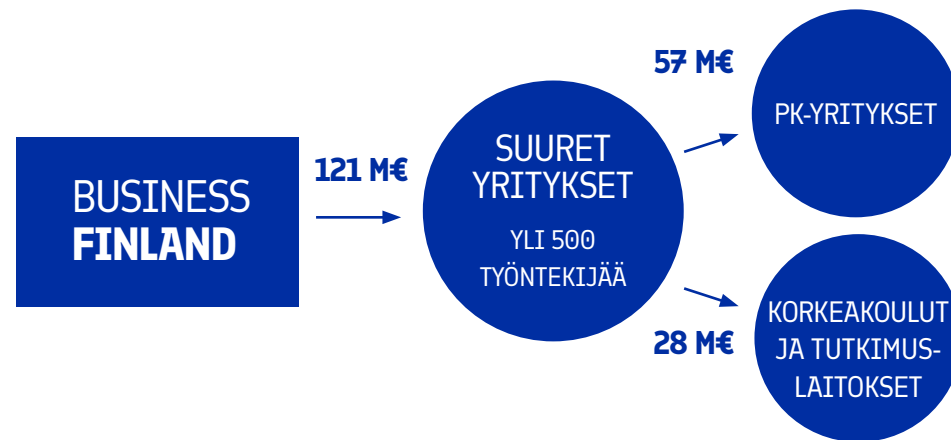
SUURYRITYSTEN JA TUTKIMUKSEN YHTEISTYÖ LISÄÄ ULKOISVAIKUTUKSIA

Teknologian ja osaamisen siirtyminen panostavasta yrityksistä muiden hyödyksi synnyttää ulkoisvaikutuksia koko yhteiskunnassa. Julkisella toimijalla on tässä tärkeä rooli, koska yritysten saama hyöty omista tutkimus- ja kehityspanoksistaan on alle puolet syntyneistä kokonaishyödyistä.

Yli puolet hyödyistä tulee yhteiskunnalle ja kansantaloudelle ulkoisvaikutuksina, kun syntyvä osaaminen siirtyy eri tavoilla muiden hyödyksi. Se siirtyy työntekijöiden vaihtaessa työpaikkaa, yritysten tehdessä yhteistyötä innovaatiotoiminnassa, liiketoiminnan kumppanuus- ja arvoverkostoissa sekä yleisemmin uusien innovaatioiden rakentuessa kumulatiivisesti aiempien innovaatioiden varaan. Malirannan (2016) tutkimusten mukaan innovaatiotukea saaneisiin yrityksiin alkaa usein siirtyä innovaattoreita muista korkean tuottavuuden yrityksistä. ”Havainnot viittaavat siihen, että julkinen innovaatio-ohitus edistää taloudellista uudistumista ja tiedon leviämistä yritysten välillä.”

JULKINEN INNOVAATORAHOITUS EDISTÄÄ TALOUDELLISTA UUDISTUMISTA JA TIEDON LEVIÄMISTÄ YRITYSTEN VÄLILLÄ

SUURTEN YRITYSTEN RAHOITUS TUOTTAA LAAJASTI ULKOISVAIKUTUKSIA

SUURILLE YRITYKSILLE MYÖNNETTY BUSINESS FINLANDIN RAHOITUS KANAHOITUU LÄHES KOKONAAN PK-YRITYKSILLE, KORKEAKOULUILLE JA TUTKIMUSLAITOKSILLE.

Business Finlandin rahoituksen ehtona suurille yrityksille on tutkimusyhteistyö pk-yritysten, tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Suuret yritykset voivat hankkia tarvitsemansa osaamisen globaalisti ja rakentaa ydinosaamisensa keskittymät mihin maahan tahansa. Jos Suomi ei tarjoa niiden tarvitsemaa osaamista, samantyyppisiä kannusteita kuin muut maat ja jos yhteistyökulttuuri ei toimi, menetämme suurten yritysten innovaatioprojektit muualle.

Business Finland vaikuttaa verkottumiseen kannustavien rahoituskriteeriensä avulla suurten yritysten tutkimus-, kehitys- ja innovaatioprojektien laatuun. Tämä tuottaa merkittäviä ulkoisvaikutuksia, kun osaaminen siirtyy suurten yritysten, yliopistojen, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten välillä ja pk-yritykset kehittyvät suurten yritysten alihankkijoina ja strategisina kumppaneina.

Suuret yritykset tekevät merkittävän osan Suomen tutkimus- ja kehitystoiminnasta, kehittävät osaamista ja tuottavat radikaaleja innovaatioita (*Hyvärinen - Kajala, 2014*). Nämä yritykset ovat myös tärkeässä roolissa siten, että yhteistyössä yliopistojen kanssa ne suuntaavat yliopistojen tutkimusta. Myös pk-yritykset hyötyvät iso-

jen yritysten kanssa tehdystä yhteistyöstä, koska niiden vienti suuntautuu usein isojen yritysten johtamiin verkostoihin.

Suuret yritykset ovat merkittäviä työllistäjiä ja yhteisöveron maksajia Suomessa. Jos suuret yritykset siirtävät ydinosaamisensa kehittämisen pois Suomesta, yritysten muutkin toiminnot seuraavat ennen pitkää perässä. Siksi suurten yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan julkinen rahoitus on Suomelle vielä tärkeämpää kuin suurille yrityksille itselleen.

Vuonna 2019 Business Finland on rahoittanut suurten yritysten tutkimus-, kehitys ja innovaatioprojekteja yhteensä 121 miljoonalla eurolla. Business Finlandin rahoituksen ehtona suurille yrityksille on tutkimusyhteistyö pk-yritysten, tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Suurille yrityksille myönnetystä Business Finlandin rahoituksesta yli 70 prosenttia kanavoituu alihankintoina pk-yrityksille tai tutkimuspalvelujen ostona tai tutkimuksen rahoituksena korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille.

Monet menestyneet yksityisen sektorin innovaatiot ovat saaneet alkuvaiheessa rahoitusta ja muita palveluita julkiselta sektorilta niin Yhdysvalloissa kuin muissakin kehittyneissä talouksissa. Suuryritysten tutkimusyhteistyö on kanavoitunut merkittäviksi innovaatioiksi myös Suomessa.

Korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten välinen yhteistyö rakentaa sellaista osaamista, joka sitoo yritysten innovaatiotoimintaa Suomeen. Myös suuret globaalit haasteet vaativat isojen yritysten mukanaoloa ja verkottumista pk-yritysten kanssa. Monille suurille yrityksille on haastavaa synnyttää radikaalisti uusia, omien vanhojen tuotteiden ja palvelujen valta-asemaa haastavia ratkaisuja. Oman uudistumisensa ja tulevan kilpailukykyensä turvaamiseksi suuret yritykset hakevat usein innovaatiokumppanuuksia vanhentuneita ajatusmalleja haastavien alkavien ja pienten yritysten kanssa.

TEEMA-ALUEIDEN MENESTYS LUO SUOMEEN KILPAILUKYKYÄ

DIGITAALISUUS ON JOHTAVA GLOBAALI VETURI

Digitalisaatio on tällä hetkellä suurin muutostrendi, joka vaikuttaa läpileikkaavasti kansantalouteen. Se muuttaa kansalaisten palvelujen tarjontaa niin terveydenhuollossa, pankkiasioinnissa, vapaa-ajan palveluissa sekä teollisuudessa eri prosessien uudistamisessa ja palvelumuotoilussa.

Digitaalisuuden hyödyntäminen on Suomelle erityisen tärkeää. 1990-luvun alusta alkaen elektroniikkateollisuus nousi Suomen menestystekijäksi. Pitkäaikainen panostus on johtanut muun muassa pelialan sekä IT-alan palveluviennin kasvuun. Digitalisaation käyttöönotto myös muilla aloilla on tärkeää, jotta kansainvälisen talouden potentiaali saadaan hyödynnettyä Suomen innovaatioympäristössä. Esimerkiksi pk-yritysten tulisi hyödyntää digitalisaatiota tehokkaammin teollisissa prosesseissa ja palvelualalla on vielä paljon tehtävää, jotta digitalisaation tuomaa arvonlisää saadaan nostettua.

Erytisen tärkeää digitalisaatio on terveysalalla ja cleantechissä. Terveysalalla tuottavuutta voitaisiin kasvattaa tietojärjestelmiä yhdenmukaistamalla ja sisällyttämällä digitalisaatiota nykyisiin palvelumalleihin. Cleantechissä Suomella on lukuisia mahdollisuuksia, koska olemme kehittäneet oman ympäristömme suojelemiseksi luonnonvaroja säästäviä ratkaisuja jo vuosikymmenten ajan.

5G:N KEHITTÄMINEN ON PITKÄN AIKAVÄLIN VAIKUTTAUVUUSPOLUN TULOS

5G:n kehittäminen on tärkeä osa Suomen informaatioteknologian ekosysteemiä (Piirainen et al 2019). Teke-sin mukanaoloa 5G:n kehityksessä ei voida eristää tiettyyn projektiin tai edes tiettyyn ohjelmaan. Varhaiset vaiheet 5G:n kehitykselle voidaan havaita jo Tekes-ohjelmissa 1990-luvun lopulta lähtien. Tekes/Business Finland 5th Gear 5G RDI -ohjelma alkoi vuonna 2014 ja se jatkuu vuodesta 2019 “Connected Intelligent Industries” -ohjelmalla. Myös Eurooppalaiset 6-7. puiteohjelman integroidut hankkeet ja SHOK - ohjelmat, mukaan lukien Internet of Things (2012-2016), ovat tarjonneet foorumin sidosryhmille vahvistaa verkostoja ja kehittää muun muassa standardointia.

Keskeiset tulokset näistä ohjelmista on pitkäjänteinen teknologian kehittäminen, uudet liiketoimintamallit ja panostaminen standardointiin. 5G Test Network Finland testialustan kehittäminen Oulussa ja siihen liittyvä ekosysteemi mahdollistaa teknologioiden ja palveluiden testauksen ja pilotoinnin 50 kumppanin kanssa. Uudet liiketoimintamallit ja konseptit erityisesti teollisiin sovelluksiin on tärkein tulos Nokian johtamassa LuxTurrim 5G -ekosysteemissä, missä on mukana yhteensä 14 tutkimus- ja teollisuuskumppania.

CLEANTECH – ILMASTONMUUTOS ON IHMISKUNNAN SUURIN HAASTE

Vuoden 2018 taloustieteen nobelisti W. Nordhausin mukaan ”markkinat toimivat puutteellisesti, koska ilma-kehään päästetään liikaa hiilidioksidia”. Markkinoiden toimintaa tulee tehostaa, jotta ilmaston lämpenemistä voidaan hillitä. Valtio voi hidastaa ilmastonmuutosta lainsäädännöllä ja lisäämällä ratkaisuita t&k- ja innovaatiotoiminnan avulla, jotka kannustavat markkinoita vähentämään hiilidioksidipäästöjä.

Globaalit megatrendit, kuten ilmastonmuutos, luonnonvarojen hupeneminen ja kaupungistuminen luovat monia muita aloja nopeammin ja varmemmin kasvavat kansainväliset markkinat cleantech-tuotteille. Kasvavat markkinat ovat suomalaisille cleantech -alan yrityksille iso mahdollisuus. Menestyksen yksi vauhdittaja on digitalisaatio, eli digitaalisten sulautettujen ratkaisujen tuominen osaksi cleantech - tuotteita ja -palveluja, sekä uusien ratkaisujen ketterä jalkautus tuotekehityksestä markkinoille.

Suomi on ollut kansainvälisesti yksi cleantechin edelläkävijöistä ja Suomessa on arviolta yli 3000 cleantech-ratkaisuja tarjoavaa yritystä. Suomalaisia vahvuusalueita tällä hetkellä ovat muun muassa energiatehokkuusratkaisut, joustavat ja älykkäät energiajärjestelmät (nk. smart grid) sekä liikenteen vähähiilisyys- ja älykkyyteen liittyvät ratkaisut.

TERVEYSALA ON SUOMEN GLOBAALI VAHVUUS – ESIMERKKINÄ GE HEALTHCAREN EKOSYSTEEMI

Suuryrityksen t&k-projektin pk-yritys- ja ekosysteemi-vaikutuksista tilattiin case-selvitys, joka perustui GE Healthcaren Digital Health Innovation Programin vaikutuksiin (*Härmälä et al. 2018*). Hankkeessa kehitettävät langattomat monitorointiratkaisut ja niihin liittyvä teknologia on tuonut alihankkijoiksi myös GE:lle uusia kumppaneita. Tulosten mukaan alihankintahyödyt ovat jakaantuneet laajasti eri pk-yrityksille.

VÄHÄHIILISYYTEN PANOSTAMINEN TUO YRITYKSILLE KILPAILUETUA

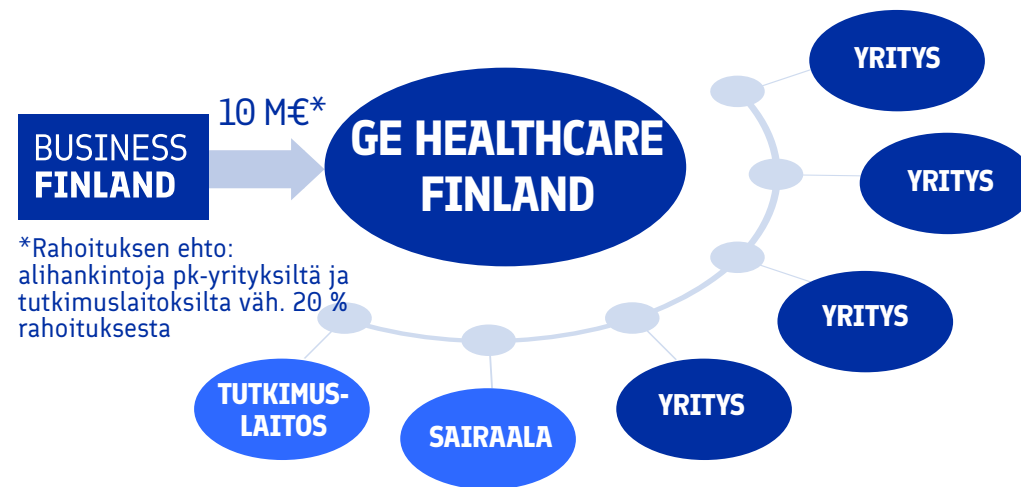
Vähähiilisyys kuuluu tämän päivän keskeiseen sanastoon. Business Finland on toiminut alueella jo pitkään. Esimerkiksi jo 2000-luvun alkuvuosina toteutetussa Climbus-ohjelmassa edistettiin ratkaisuja hiilijalanjäljen pienentämiseen ja ilmastonmuutokseen. Vuonna 2017 toteutetussa arvioinnissa todettiin ohjelman olleen oikea-aikainen tai jopa aikaansa edellä, herättämällä yrityksiä muutoksen mukanaan tuomiin liiketoimintamahdollisuuksiin ja verkottamalla toimijoita toisiinsa. Nykypäivän vähähiilisyys myötävaikuttavista yrityksistä monet olivat Climbus-ohjelman asiakkaita, kuten esimerkiksi biopolttoaineita kehittäneet Neste ja St1:n. Ohjelmalla tuettiin myös kansallisen ilmasto- ja energiapolitiikan kehitystä.

Business Finland on käynnistänyt arvioinnin, jossa selvitetään t&k- ja innovaatiotoiminnan hyötyjä yritysten vähähiilisiin ratkaisuihin. Arviointi valmistuu syksyllä 2020.

Alihankkijayritykset näkevät GE:n arvokkaana referenssi-asiakkaana, jonka kautta pääsy mukaan muiden terveystalojen t&k-hankkeiden toteutukseen on mahdollista.

Hankkeen toteutukseen on alihankkijayritysten lisäksi osallistunut myös julkisen tutkimuksen- ja sairaanhoidon toimijoita, joista erityisesti VTT ja HUS ovat olleet tärkeitä kumppaneita HUS mahdollistaa terveysteknologian yrityksille tuotteiden testaamisen ja kehittämisen sairaalaolosuhteissa ja hyötyy toisaalta itse yhteistyöstä

pysymällä ajan tasalla alan teknologian kehittymisestä. GE:n tuotekehitys- ja testaustoiminnan on HUS:ssä on haastattelujen perusteella kasvussa, mitä kuvaa mm. potilastestauksen laajuuden merkittävä kasvu viimeisten kolmen vuoden aikana. VTT:n näkökulmasta yhteistyö GE:n kanssa on ollut tärkeää lääketieteellisen ja terveystaloalan tutkimuksessa, ja sillä katsotaan olleen myönteistä vaikutusta myös teknologiayritysten uudistumisessa erityisesti Oulun seudulla.

Projektin koko: 28,8 M€. Alihankkijoina toimi 40 yritystä.

HYÖDYT ALIHANKKIJOILLE

Liikevaihdon ja työllisyyden kasvu.

Kilpailukyvyyn ja oman osaamisen kehittyminen.

Verkostojen syntyminen.

GE on monille yrityksille merkittävä referenssi.

EKOSYSTEEMIT LISÄÄVÄT TUOTTAVUUTTA JA KANSAINVÄLISTYMISTÄ

Päämääräselvitys Business Finlandin strategisesta tavoitteesta ”Maailmanluokan ekosysteemit ja kilpailukykyinen toimintaympäristö” tilattiin vuonna 2018 (Rytter Sunesen et al. 2019). Arvioinnin päätulosten mukaan Suomi on parantunut kansainvälistä vetovoimaisuuttaan ja ekosysteemeissä mukanaolevat yritykset ovat keskimäärin tuottavampia kuin suomalainen yksityinen sektori.

Arvioinnissa tehtiin myös liiketoimintaekosysteemeihin suuntautuva arviointi. Arviointiin valittiin neljä tapaustutkimusta: mobiilipeliä, liikenne, meriala ja terveys. Arvioinnin mukaan tutkimus- ja innovaatiotoiminta ovat tuottavuuden ja talouskasvun keskeisiä tekijöitä. Yritykset saavuttavat merkittäviä tuottoja näistä investoinneista, jotka luovat myös uusia ja tuottavampia työpaikkoja.

Yrityksillä ei ole riittäviä kannustimia jakaa tietoa ja kokemuksia, ja siksi ekosysteemejä tarvitaan. Jos ekosysteemiin osallistuvat yritykset jakavat laajemmin tietoa, niin tiedon leviäminen kasvaa kaikkien yritysten ja suomalaisen yhteiskunnan eduksi.

Arvioinnissa tehtiin tilastoanalyysi, jossa tarkasteltiin ekosysteemi-vaikutuksia. Arvioinnin päätulos oli, että valittujen(?) ekosysteemien yritykset ovat keskimäärin tuottavampia kuin suomalainen yksityinen sektori. Tämä tarkoittaa, että yksi ekosysteemissä työskentelevä työntekijä luo enemmän arvoa kuin yksityisellä sektorilla työskentelevä työntekijä keskimäärin.

Yleisesti arvioinnissa todettiin, että korkean tuottavuuden yritysten kasvu lisää Suomen kokonaistuottavuutta. Kun yrityksillä on korkea tuottavuus, Suomen keskimääräinen tuottavuus paranee. Lisäksi Business Finlandin rahoituksella on myönteinen vaikutus työllisyyteen tuetuissa yrityksissä. Tämä merkitsee sitä, että Business Finlandin tuki voisi lisätä yleistä tuottavuutta Suomessa, vaikka rahoituksella ei olisi suoraa vaikutusta yritysten tuottavuuteen.

BIOTALOUDEN INNOVAATIOTOIMINNALLA UUSIA RATKAISUJA KIERTOTALOUTEEN

Biotalous innovaatiotoiminnan tukemisella on ollut merkittävä rooli Tekesin (nykyisin Business Finland) toiminnassa. Biotaloudesta tilattiin vaikuttavuuspolkuanalyysi, joka arvioi Tekesin merkitystä Suomen biotalouden uudistumiselle (*Luoma et al. 2018*). Tarkastelun painopiste oli metsäbiotalouden ekosysteemeissä ja näiden siirtymisessä laajemman raaka-ainepohjan omaavan biotalouden ja siihen liittyvän kemianteollisuuden kehityskaareen. Tulosten mukaan Tekesin vaikuttavuus biotalouden uudistumiseen näkyy erityisesti olemassa olevien kumppanuuksien, arvoketjujen ja ekosysteemien vahvistumisena sekä evolutiivisena kehittämispanostuksina. Tekes on mahdollistanut teknologia-, raaka-aine-, ja konseptivaihtoehtojen kehittämisen ja vertailun erityisesti biomassojen prosessointiin ja jalostamiseen liittyen. Erityisesti Tekes on kasvattanut tutkimuksellista ymmärrystä korkean lisäarvon biomateriaalien ja biokemikaalien ominaisuuksista, prosessoinnista ja käyttömahdollisuuksista. Tekes yhdessä markkinatekijöiden kanssa on vaikuttanut liikenteen biopolttoaineisiin perustuvan liiketoiminnan kasvuun.

TUTKIMUS TUOTTAA UUTTA TIETOA JA KYVYKKYYKSIÄ YHTEISTYÖSSÄ YRITYSTEN KANSSA

KASVUMOOTTORIT OVAT TÄRKEITÄ ALUSTATALOUDELLE

Kasvumoottorit ovat yli miljardin euron uuteen liiketoimintaan tähtääviä yhteistyöverkostoja, ekosysteemejä. Kasvumoottoreita toteutetaan yritys vetoisella yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja julkisten toimijoiden kumppanuusmallilla, jolla tavoitellaan ratkaisuja globaaleihin markkinamurroksiin ja luodaan uusia kasvualoja Suomeen. Kasvumoottoreiden orkestrointivastuu kuuluu alustayhtiöille, joita rahoitetaan pääomallainalla. Kaikkiaan 15 kasvumoottoria on käynnissä.

MONIALAISELLA TUTKIMUKSELLA SYNTYY UUTTA LIIKETOIMINTAA YRITYKSIIN

Business Finland rahoittaa korkeatasoista tutkimusta, johon yhdistyy näkemys kaupallisista tai yhteiskunnallisista hyödyntämismahdollisuuksista. Siksi painopiste on monialaisessa tutkimuksessa, jonka tulosten avulla syntyy uusia liiketoimintamahdollisuuksia suomalaisiin yrityksiin.

Elinkeinoelämän kanssa verkottunut tutkimus on suosituin tutkimusrahoitusmuoto, jossa yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset kehittävät ratkaisuja liiketoiminnan tarpeisiin. Näitä tutkimustuloksia yritykset voivat hyödyntää omissa yritysprojekteissaan.

Tutkimuksella on monia tärkeitä rooleja Suomen innovaatioympäristössä. Ensisijaisesti tutkimus tuottaa uutta tietoa yhteistyössä yritysten kanssa. Tutkimustulosten hyödyntäminen elinkeinoelämässä on ensisijaisen tärkeää.

Tutkimusorganisaatioista lähes 80 % ilmoittaa, että heidän kyky arvioida ja kehittää uusia tutkimusmalleja on parantunut Business Finlandin rahoituksen myötä.

TUTKIMUSRAHOITUKSELLA ON MERKITTÄVÄ VAIKUTUS VERKOSTOJEN JA EKOSYSTEEMIEN KEHITTÄMISEEN

Yritysten, yliopistojen ja tutkimuslaitosten välinen yhteistyö on Suomessa ollut perinteisesti tiivistä, mutta yhteistyö on rapautumassa. Suomessa ei tällä hetkellä ole ohjelmatyypistä kansallisen tason mekanismia, jolla tuettaisiin tutkimuksen ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä, jolla luotaisiin uusia innovaatioita ja tuotavuuskehitystä ja joka vastaisi elinkeinoelämän välttämättömiin tarpeisiin.

Tutkimusprojektien vaikuttavuudesta tilattiin arviointi (Piirainen et al. 2019), jossa kohteena oli sekä tutkimuslaitosten, yliopistojen, suuryritysten ja SHOK:ien vuosina 2006-2017 päättyneitä hankkeita. Arvioinnin tavoitteena oli miten tutkimushankkeet ovat kehittäneet alustoja ja ekosysteemejä Suomessa, miten tuloksia on hyödynnetty, miten ne vaikuttavat yritysten kilpailuetuun sekä kehittävät Suomen innovaatioympäristöä ja kansantaloutta kokonaisuutena. Päätulos oli, että tutkimushankkeilla on ollut merkittävä vaikutus verkostojen ja ekosysteemien kehittämiseen.

Arvioinnin mukaan Tekesin rahoitus on vaikuttanut panos-additionaliteettiin. Riskiä on voitu ottaa enemmän epävarmoissa ja uusissa avauksissa. Lisäksi kehittämisprosessi on nopeutunut. Myös ekosysteemien kehittämisessä on luotu yhteistyön malleja, joilla on palveltu loppukäyttäjää. Lisäksi on luotu kyvykkyyksiä teknologian, markkinoiden ja IPR:n hyödyntämiseen uusille aloille.

Tuotos-additionaliteetin osalta on rakennettu laajempia kokonaisuuksia yritystoiminnan, tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen. Myös tietämystä teknologian kaupallistamisesta uusille aloille on lisätty. Uuden sukupolven tutkijoita ja yritysjohtoa on aktivoitu, joilla on kyvykkyyksiä uudensuuntaisiin verkostotyyppisiin toimintamalleihin.

Arvioinnin mukaan suuryritysten lisäarvo tutkimushankkeissa on, että niillä on kykyä lisätä tGk- ja innovaatiohankkeiden kunnianhimoisuutta sekä kykyä osallistua laajempiin arvoketjuihin, ja tukea innovaatioiden ja liiketoimintamallien skaalattavuutta globaaleilla markkinoilla.

Kansantalouden tasolla ekosysteemien kehittämisessä tutkimusrahoitus loi edellytyksiä yrityksille parantaa kilpailuetua suhteessa markkinajohtajiin. Lisäksi rahoituksella kehitettiin huipputason ratkaisuja ja teknologiaa sekä vaikutettiin muun muassa standardointiin. Kokonaisuudessaan tutkimusprojektit ovat lisänneet keskustelua yhteisestä visiosta regulaattoreiden, yritysten, tutkijoiden ja loppukäyttäjien välillä eri liiketoiminta-alueilla.

OHJELMILLA LAAJAT HYÖDYT LIIKETOIMINNALLE JA YHTEISKUNNALLE

Ohjelmat ovat ajankohtaisia, kohdennetuille aihealueille suunnattuja suuria rahoitus- ja palvelukokonaisuuksia, joissa yritykset ja julkiset tutkimusyksiköt voivat kehittää uutta liiketoimintaa, vientiään, osaamistaan, verkottua kansainvälisesti ja vaikuttaa alan kehitykseen.

Vuosina 2016-2019 on toteutettu useita arviointeja Tekesin ohjelmista, tyypillisesti laajoina arviointikokonaisuuksina.

Vuoden 2019 syksyllä käynnistettiin ohjelma-arviointeja, jotka liittyivät elintarvikkeiden vientiin, ihmislähtöisyyteen, uusiin arvonluonnin tapoihin, asiakaskokemukseen ja luoviin aloihin. Arvioidut ohjelmat olivat

- Food from Finland (2014-)
- Sapuska (2009-2012)
- Fiilis (2012-2018)
- Liideri (2012-2018)
- Luovimo (2010-2016)
- Lifestyle (2015-2018).

Elintarvike-ohjelmien arvioinnin mukaan elintarvikeviennin ohjelmat vastasivat tärkeään tarpeeseen, joka on alan liiketoiminnan kasvattaminen vientiä lisäämällä. Voitiin myös havaita, että osallistuneiden pk-yritysten liikevaihto oli kasvanut alan yleistä vauhtia nopeammin. Samoin oli havaittavissa, että osallistujien liikevaihdon kasvusta merkittävä osa selittyi juuri viennin kasvulla. Osallistujat myös kokivat saaneensa ohjelmasta merkittävästi apua viennin kasvuun ja uusien asiakkaiden löytämiseen. Kehittämisenäkökulmaksi arviointi

tunnisti muun muassa sen, että vienninedistämisen ja innovaatiotoiminnan saumaton yhdistäminen ohjelma-toiminnassa vaatii edelleen töitä (Härmälä et al. 2020).

Ihmislähtöisten ohjelmien todettiin tukeneen alojensa yritysten kasvua, asiakashankintaa ja verkostoitumista, erityisesti nopeuttamalla kehityskulkuja ja nostamalla tietoisuuteen merkittäviä uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Tilastoanalyysin mukaan Fiilis- ja Liideri -ohjelmien todettiin vaikuttaneen positiivisesti osallistujayritystensä kasvuun ja työllistävyyteen (Oosi et al. 2019).

Alkuvuodesta 2019 valmistui kolme suurta ohjelma-arviointia, joissa arvioitiin yhteensä 13 terveyteen, koulutukseen, pelialaan ja yhteiskehittämisen toimintatapojen kehittämiseen liittyvää ohjelmaa (Piirainen et al. 2019, Venäläinen et al. 2019, Romanainen et al. 2019). Ohjelmat olivat Finnwell, Pharma, Sote, OppimISRatkaisut, Skene, Huippuostajat, Fiksu kaupunki ja Rakennettu ympäristö sekä FinlandCare, Digitaaliset sairaalat, TeamFinland Health, Future Learning Finland ja Education Export Finland.

- Arvioinnin havaintoina voitiin todeta, että terveysalan ohjelmat ovat luoneet lisäarvoa uusien tuotteiden, palvelujen ja toimintatapojen kehittämiseen ja ovat näin osaltaan luoneet hyvinvointia. Osallistujayritysten liikevaihto on kehittynyt suotuisasti, samoin vientiohjelmien edistämänä vienti.

- Pelialan Skene-ohjelma oli vaikuttanut alan liiketoiminnan kehittymiseen, yritysten ja työpaikkojen määrän voimakkaaseen kasvuun ja siihen, että ulkomaiset yritykset ovat panostaneet vahvasti Suomeen. OppimISOhjelmilla on luotu markkina-näkyvyyttä ja yhteistyörakenteita.
- Toimintatapojen muutoksiin tähtäävillä ohjelmilla on lisätty tietoisuutta, kyetty testaamaan uusia palvelumalleja, ja mahdollistettu käyttäytymismuutoksia. Entistä suurempaan vaikuttavuuteen päästään, kun kyetään vaikuttamaan siihen, että myös muiden toimijoiden ja sidosryhmien toiminnot saadaan suunnattua kohti yksittäisiä ohjelmia suurempaa, yhteistä päämäärää.

Viisivuotisen ”Beam – Business with Impact” -ohjelman (2015-2019) erityispiirteenä on ollut kehittävä arviointi, joka poikkeaa tavanomaisesta jälkikäteisarviointista siten, että arviointia tehtiin koko ohjelman keston ajan. Tämä on mahdollistanut ohjelman aikaisen oppimisen, auttanut ohjelman suuntaamisessa ja tulevien vaikutusten tunnistamisessa, ja parantanut dokumentointia. Beam-ohjelmassa on analysoitu myös projektien kestävä kehityksen tavoitteiden (UN SDG) mukaisuutta ja voidaankin todeta Beam-ohjelman projektien olevan tässä suhteessa vaikutuksiltaan tavanomaisia vienti- tai innovaatioprojekteja laajempia ja monimuotoisempia.

Ohjelman päättyessä vuoden 2019 lopulla tuotettiin koko ohjelman kattava arvioinnin loppuraportti (Halme et al., 2019).

- Loppuraportissa todettiin ohjelman olleen tarpeellinen ja ajoitukseltaan oikea. Ohjelma oli myös kehittynyt kestopensa aikana muun muassa niin, että ohjelman projektien laatua ja kokoa kasvatettiin, toimien maantieteellistä fokusta kehitettiin, ja yrityksiä aktivoitiin mukaan ohjelmaan merkittävästi lisää.
- Merkittävää on myös havainto, että Beamin kohdalla on luotu ensimmäinen aito organisaatorajat ylittävä Team Finland -ohjelma.
- Juuri päättyneenä ja tavoitteiltaan laajana ohjelmana Beamissa rahoitettujen projektien varsinaiset vaikutukset - erityisesti haasteellisesti mitattavien kehitysvaikutusten osalta – tulevat näkymään vasta useamman vuoden aikajänteellä.

Hiilineutraalisuus on keskeinen nykyajan muutosvoima. Vuonna 2017 toteutettu cleantech-ohjelmien arviointi on siksi ajankohtainen edelleen. Työssä arvioitiin kuusi Tekesin 2000-luvulla rahoittamaa Cleantech-alan ohjelmaa (Luoma et al. 2017), jotka olivat ilmastonmuutokseen liittyvä ”Climbus”, hajautettujen energiajärjestelmien ”Densy”, uusiutuvien luonnonvarojen energiaohjelma ”Groove”, kestävän kehityksen ”Green Growth”, sähköisten ajoneuvojen ”EVE”, ja kaivosteollisuuden ”Green Mining”.

Ohjelmilla on keskeisesti edistetty myös hiilineutraalisuuden tavoitetta.

- Ohjelmiin oli osallistunut 20 % alan yrityksistä, joten ne tavoittivat asiakaskuntansa laajasti. Tilastoanalyysin mukaan pk-sektorin liikevaihto ja vienti kasvoivat.
- Ohjelmissa tuettiin kestävän talouden potentiaalisia kasvuyrityksiä ja kasvatettiin luottamusta suomalaisten cleantech-yritysten kykyyn kehittää ja kaupallistaa kansainvälistä potentiaalia omavia cleantech-ratkaisuja, koottiin yrityksiä yhteen, panostettiin uusiutuvaan energiaan ja kehitettiin uusia liiketoimintamalleja, kumppanuuksia ja kokeilu ympäristöjä.
- Densyssä kehitettiin varhaisessa vaiheessa mm. tuulivoima-alaa ja energia-alan digitalisaatiota, jotka ovat sittemmin kasvaneet voimakkaasti. Samoin Climbusessa panostettiin jo varhaisessa vaiheessa ilmastonmuutoksen hillintään, minkä ansiosta monet suomalaisyritykset ovat saaneet energiatehokkuudessa ja ilmastonmuutoksen hillinnässä vahvan strategisen aseman. Ohjelmat olivat osaltaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa suunnannäyttäjiä ympäristöystävällisten energiaratkaisujen saralla.
- Kaiken kaikkiaan arvioitujen ohjelmien ovat yhdessä Tekesin muiden toimien kanssa olleet merkittävässä roolissa suomalaisen cleantech-kentän kehittymisessä, nostaten esiin tulevaisuuden mahdollisuuksia.

AUDIOVISUAALISEN ALAN TUOTANTOKANNUSTIMEN AVULLA KANSAINVÄLISIIN YHTEISTUOTANTOIHIN

Audiovisuaalisen alan tuotantokannustin (AV-tuotantokannustin) on maksuhyvitysmuotoinen kannustin Suomessa toteutettavalle AV-tuotannolle. Kannustimen tavoitteena on lisätä kansainvälistä kiinnostusta Suomea kohtaan tuotantomaana sekä edistää suomalaisten yritysten kehitystä, kasvua ja kansainvälistymistä. Vuonna 2020 AV-tuotantokannustimen budjetti on 12,35 miljoonaa euroa. Vuosien 2017-2019 aikana kannustinta on myönnetty yhteensä 58:lle tuotannolle, josta valtaosa on kohdistunut TV-sarjojen tuotantoon.

AV-tuotantokannustimen vaikutuksia arvioitiin vuodenvaihteessa 2019-2020 toteutetussa arvioinnissa, jonka toteutti Owl Group. Arvioinnin alustavien tulosten mukaan kannustin on toteuttanut hyvin sille asetettuja tavoitteita. Osana arviointia toteutetussa kyselyssä 80 % kannustinta hakeneista tuotantoyhtiöistä katsoi, että tuotanto ei olisi toteutunut ilman AV-tuotantokannustinta. Lisäksi kannustin on mahdollistanut aiemmin ulkomailla kuvattujen sarjamuotoisten tuotantojen siirtymisen Suomeen sekä kokonaan uusien tuotantojen toteuttamisen Suomessa.

Kannustin on myös onnistunut edistämään suomalaisten yritysten kansainvälistymistä helpottamalla suomalaisten yritysten mahdollisuuksia päästä mukaan kansainvälisiin yhteistuotantoihin. Sen sijaan ulkomaisten tuotantojen houkuttelemisen Suomeen vaatii vielä panostuksia. Kannustimen katsotaan myös helpottaneen rahoituksen saamista tuotannolle, sillä se on lisännyt esimerkiksi institutionaalisten rahoittajien ja sijoittajien kiinnostusta alaa kohtaan.

ULKOMAISET SUORAT SIJOITUKSET OVAT TÄRKEITÄ SUOMEN KILPAILUKYVYLLE

Business Finlandin Invest in -palvelut edistävät suorien investointien sijoittumista Suomeen. Kansainvälisten investointien hankintatyötä kehitetään ja koordinoidaan verkottuen aktiivisesti alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Ulkomaisille investoijille tarjotaan esimerkiksi toimiala- ja markkinatietoa Suomesta sekä heitä ohjataan oikeille sidosryhmille Suomessa.

Ulkomaiset suorat sijoitukset ovat tärkeitä Suomen talouden ja elinkeinoelämän kehitykselle. Yksi tärkeimmistä positiivisista vaikutuksista on niiden luomat uudet työpaikat. Suoria vaikutuksia kansantalouteen ovat yritysten maksamat palkat ja yritysten tekemä voitto sekä näistä syntyvät verotulot.

INVEST IN -PALVELUJEN INTERVENTIO-PERUSTELUT:

- Rajoitettu rationaalisuus (bounded rationality): ulkomaisilla yrityksillä ei ole riittävästi tietoa mahdollisuuksista investoida Suomeen
- Markkinapuute: yksityinen sektori ei panosta riittävästi palveluihin kansantalouden kannalta, jotka tukevat ulkomaisten yritysten houkuttelemista Suomeen

Suorien vaikutuksien lisäksi syntyy myös välillisiä vaikutuksia, kun ulkomaiset yritykset tekevät hankintoja suomalaisilta yrityksiltä ja vahvistavat näin asiakasyritystensä työllisyyttä. Lisäksi tieto ja osaaminen siirtyvät, uudet teknologiat lisäävät uusia investointeja ja houkuttelevat muitakin ulkomaisia yrityksiä Suomeen. Suorien ja epäsuorien vaikutusten lisäksi syntyy edelleen toimintaympäristöön vaikuttavia dynaamisia vaikutuksia, kuten:

- Tiedon ja osaamisen siirtyminen emoyhtiöstä Suomeen
- Mahdollisesti investoinnin kautta syntyvä parempi infra ja uudet teknologiat lisäävät myös paikallisten yritysten tuottavuutta
- Uudet investoinnit paikallisissa yrityksissä
- Markkinan koko kasvaa
- Investointi houkuttelee muitakin ulkomaisia yrityksiä Suomeen

Ulkomaiset yritykset ovat tärkeitä erityisesti Suomen talouden taantumavaiheessa niiden globaalien arvoketjujen takia.

ULKOMAISILLA INVESTOINNEILLA MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET SUOMEN TALOUTEEN

Noin 1% suomalaisista yrityksistä on ulkomaalaisomistuksessa, mutta niiden positiivinen vaikutus on paljon suurempi. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2018 nämä lähes 4400 ulkomaaisomistuksessa olevaa yritystä työllisti 17,8% Suomessa toimivien yritysten henkilöstöstä ja tuotti 96 miljardia euroa liikevaihtoa.

Teollisuuden toimiala oli merkittävin sekä henkilöstön lukumäärällä, että liikevaihdolla mitattuna. (Tilastokeskus 2019).

Ulkomaalaisomisteiset yritykset vaikuttavat myös tutkimus- ja kehittämistoimintaan Suomessa. Tilastokeskuksen mukaan yritysten omarahoitteisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisäksi toiseksi merkittävin t&k-rahoituksen lähde oli konsernin ulkomaiset yksiköt, jotka kohdistivat Suomeen 545 miljoonaa t&k-rahoitusta vuonna 2018 (13% kaikesta t&k-rahoituksesta). Samana vuonna ulkomaalaisomisteisten yritysten osuus yritysten t&k-menoista oli 28 prosenttia. Osuus on pysynyt vakaina parin viime vuoden ajan, mutta nousu vuosikymmenen alkuun verrattuna on noin kymmenkunta prosenttiyksikköä. Suurimmaksi osaksi ulkomaalaisomisteisten t&k-menoista vastasivat teollisuusyritykset (64 %), informaatio ja viestintäyritykset (13%) sekä tekniset palvelut ja tutkimus ja kehittäminen. (Tilastokeskus 2019.)

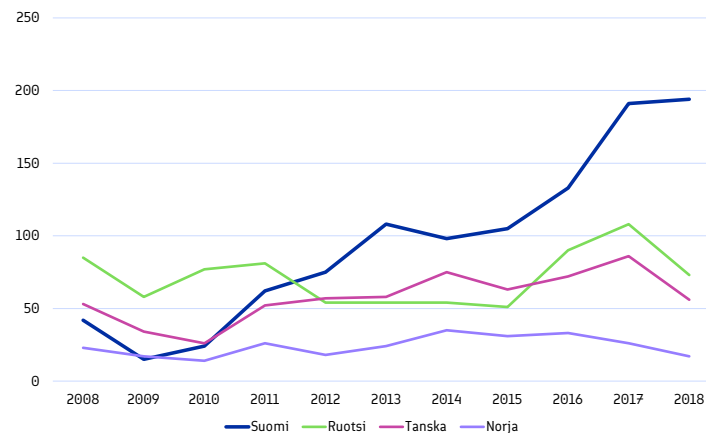
GLOBAALISTI SUPISTUVASTA SUORIEN SIJOITUSTEN TRENDISTÄ HUOLIMATTA INVEST IN FINLANDIN YLITTI TAVOITTEET

Vuoden 2018 suorat ulkomaiset sijoitukset Suomen osalta heijastelevat sijoitusten alenevaa trendiä koko maailmassa. Vuonna 2018 maailman suorien sijoitusten virrat supistuivat noin 17 prosenttia. Sijoitusvirtojen supistuminen kohdistui erityisesti kehittyneisiin talouksiin suuntautuviin sijoituksiin. (UNCTAD World Investment Report 2019.) Tilastokeskuksen mukaan muutaman ison globaalien yrityksen rahoitusjärjestelyt ja Nordean pääkonttorin siirtyminen selittävät suorien sijoitusten kannan supistumista Suomessa. Reaali-investoinneissa ei voida sanoa tapahtuneen romahdusta. (Tilastokeskus 2019) UNCTAD arvioi korona-kriisin vaikuttavan globaaleihin sijoitusvirtoihin -30% – 40% (UNCTAD Investment Trend Monitor 2020).

Suomi jatkaa kuitenkin suorien sijoitusprojektien kärkeissä Pohjoismaissa. EY:n selvityksen mukaan Suomi oli seitsemättä kertaa suosituin ulkomaisten suorien investointien kohdemaana Pohjoismaissa vuonna 2018. Suomi keräsi enemmän ulkomaisia investointeja kuin muut Pohjoismaat yhteensä (194 kpl). Siinä missä kaikkien muiden

SUOMI ON MENESTYNYT HYVIN NS. GREENFIELD-INVESTOINNEISSA

Pohjoismaiden investointien lukumäärä laski edellisvuoteen verrattuna, Suomi onnistui vahvistamaan asemaansa kasvattamalla vuonna 2018 investointeja. Ruotsissa investointiprojektien määrässä oli laskua edellisvuoteen verrattuna, samoin Tanskassa ja Norjassa. Eurooppa-tason vertailuissa EY-luokitteli Suomen 11. houkuttelevammaksi sijoituskohteeksi. (EY European Attractiveness Survey & EY Nordic Attractiveness Survey 2019.)

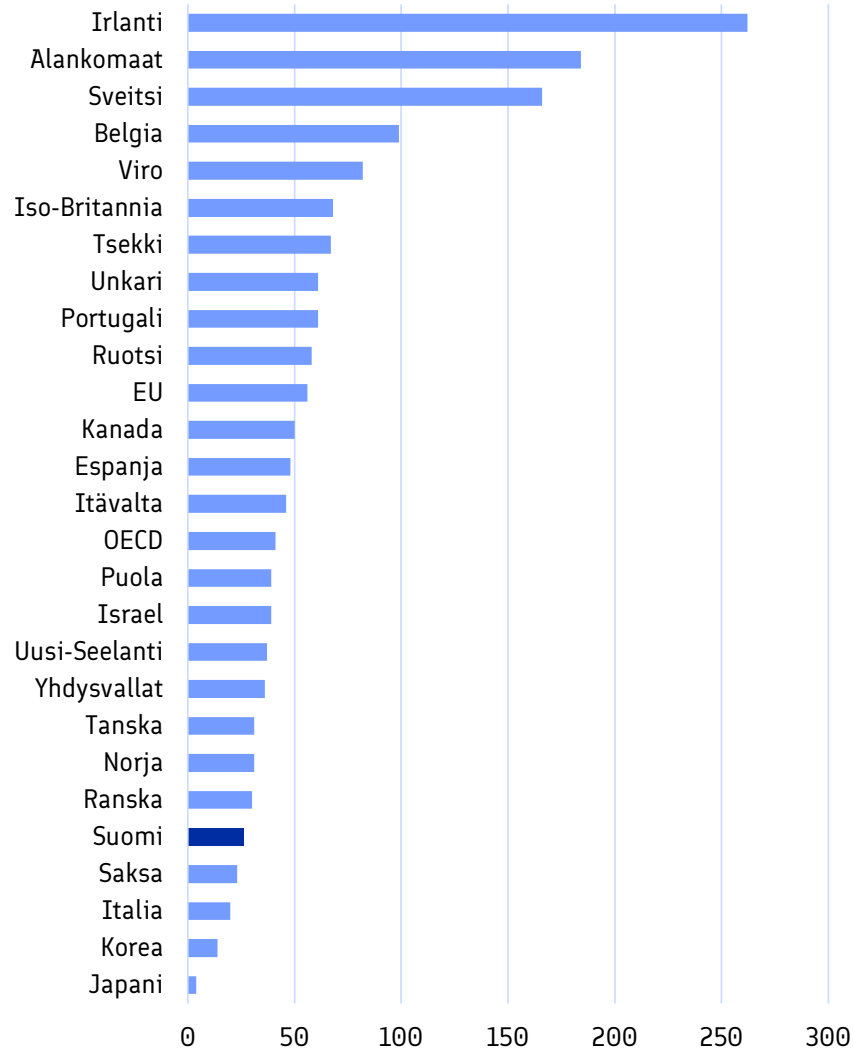

SUORAT SIJOITUKSET PROJEKTIN MÄÄRÄLLÄ MITATTUNA VUOSINA
2008-2018

Vuonna 2019 Suomeen tuli arviolta noin 244 uutta ulkomaista investointia. Suurin osa investoinneista tuli Ruotsista (71 kpl), Iso-Britanniasta (36) ja Yhdysvalloista (27). Uusimaa oli yleisin investointialue (n. 66% investoinneista), seuraavana Varsinais-Suomi ja Tampereen alue. Eniten investointeja sijoittui ICT-sektorille sekä liike-elämän palveluihin. (Business Finland 2020)

Vuoden 2019 aikana Business Finlandin Invest in Finland -vastuualueen 37 asiakasyritystä investoi Suomeen yli 1556 milj. euroa, mikä merkitsee peräti 228% prosentin kasvua edellisvuoteen verrattuna (478 M€ vuonna 2018). Näiden investointien myötä Suomeen syntyi 921 uutta suoraa työpaikkaa, joista osa on syntynyt yritysostojen kautta. Business Finlandin Invest in Finland -vastuualueella oli 1025 uutta kansainvälistä asiakaskontaktia, joista 95 myös vieraili Suomessa.

Invest in-palveluiden tuloksellisuutta seurataan ensisijaisesti työllistävyyden ja investointieurojen kautta. Viime vuodet ovat sujuneet myönteisesti sekä luotujen työpaikkojen että investointieurojen suhteen. FDI-projektien lukumäärällä mitattuna Suomi on Pohjoismaiden houkuttelevin kohde.

ULKOMAISTEN INVESTOINTIEN VARANTO SUHTEESSA BKT:HEN, %. VUOSI 2018.
Lähde OECD

ULKOMAISTEN SIJOITUSTEN EDISTÄMISTYÖTÄ TULEE JATKAA SUOMESSA

Suomella on vielä parantamisen varaa ulkomaisten investointien edistämisyössä. Esimerkiksi Suomeen tulevien ulkomaisten investointien sijoituskanta verrattuna BKT:hen on Suomessa vain 26%, kun EU:n keskiarvo on 56% (OECD 2018).

Eurostat:n mukaan ulkomaisomistuksessa olevat yritykset investoivat Suomeen noin 3,4 Mrd. EUR vuonna 2017, kun taas Ruotsissa vastaava luku oli 10,6 Mrd. EUR ja Tanskassa 4,3 Mrd. EUR. Investointien vuosittainen euromääräinen arvo on pysynyt lähes samana vuodesta 2015. Lisäksi Suomessa ulkomaisten monikansallisten yritysten osuus tutkimus- ja kehitystoimintaan tehdyistä investoinneista (BERD) oli Tilastokeskuksen mukaan 28 % vuonna 2018, kun Ruotsissa se oli reilut 48 % vuonna 2017.

SUOMI ON PARANTANUT KANSAINVÄLISTÄ VETOVOIMAISUUTTAAN

Business Finlandin päämääräselvityksessä ”Maailmanluokan ekosysteemit ja kilpailukykyinen toimintaympäristö” arvioitiin invest in-toimintaa (Rytter-Sunesen et al. 2019). Arvioinnin päätulos oli, että Suomi on parantanut kansainvälistä vetovoimaisuuttaan.

FDI Attraction Scoreboardin mukaan Suomi on säilyttänyt asemansa kolmanneksi houkuttelevana maana (Sveitsin ja Hongkongin jälkeen) vuodesta 2009 vuoteen 2016 verrattuna. Suomi on siis EU:n houkuttelevin jäsenvaltio, kun vastaavasti Ruotsin ja Tanskan asema on heikentynyt. Suomen tärkeinä valtteina ovat osaaminen ja innovaatiokapasiteetti, kun taas heikentävinä tekijöinä Suomen sijainti, pieni koko sekä erilaiset jännitteet Venäjän ja länsimaiden välillä.

Suomi ei ole historian valossa ollut yhtä houkutteleva maa, kuin muut EU-maat tai eritoten pienet avotaloudet kuten Ruotsi, Tanska ja Alankomaat. Kuitenkin vuosina 2008-2015 Suomi on houkutellut eniten suorien sijoitusten projekteja verrattuna näihin pieniin avotalouksiin. Eritoten ns. greenfield-investoinnit ovat kasvaneet: vuosina 2008-2015 oli 630 projektia verrattuna 151 projektiin vuosina 2003-2007. Greenfield-investoinnit lisäävät tuotantokapasiteettia Suomeen ja siten tukevat työpaikkojen ja talouden kasvua.

Arvioinnissa tehtiin vaikuttavuuslaskelma 32 yrityksestä vuodelta 2016, jotka käyttivät Business Finlandin invest in-palveluja ja investoivat Suomeen. Arvioinnin

mukaan nämä yritykset lisäsivät Suomeen 1600 työpaikkaa ja lisäsivät suoraan ja epäsuorasti ulkoisvaikutuksina 208 miljoonaa euroa BKT:ta. Yrityshaastatteluiden mukaan, suurin osa yrityksistä lisää kasvua investoinnin jälkeen, joten laskelmaa voidaan pitää alustavana kontribuutiona vuositasona.

Haastatteluiden mukaan invest in-palvelut ovat toimivia, ja arvioinnissa löydettiin tuloksia, että palvelut ovat lisänneet ja aikaistaneet uusien suorien sijoitusten sijoittumista Suomeen, koska sekä yleinen että yritys-spesifi informaatio Suomesta suorien sijoitusten kohteena on lisääntynyt. Lisäksi joitakin investointeja tehtiin laajempaan, kuin aluksi yritys oli suunnitellut.

Yritykset hyödynsivät sekä invest in -palveluja että rahoitusta, joka viittaa siihen, että palvelut ovat tavoittaneet yritykset proaktiivisesti.

Arvioinnin mukaan Business Finlandissa on tarve edelleen hyödyntää olemassa olevia vahvuuksia ja priorisoida resurssit toimialoittain (ja jopa tiettyihin yrityksiin), jota kautta saadaan Suomen taloudelle suurimmat hyödyt. Tässä kannattaisi toteuttaa ”smart specialisation”-ajattelua tai niin sanottua toimipaikkaperusteista lähestymistapaa investointien edistämiseen.

Lähde: Rytter Sunesen et al. (2019)

VISIT FINLAND TUKEE MATKAILUN KESTÄVÄÄ KASVUA

Photo: Antti Viitala

Matkailu on Suomessa lähes 16 miljardin euron elinkeino, ja sen BKT-osuus on noussut jo 2,7 prosenttiin. Kasvu tulee matkailuviennistä, joka nousi Tilastokeskuksen tuoreimman matkailutilinpidon mukaan 4,9 miljardiin euroon vuonna 2018.

Visit Finlandin päätehtävänä on Suomen matkailullisen imagon kehittäminen maailmalla. Strategian mukaisesti eri markkinoilla painotetaan eri toimenpiteitä riippuen mm. siitä, mikä on Suomen tunnettuus kyseisessä maassa. Visit Finland toteuttaa markkinointitoimenpiteitä yhteistyössä alan yritysten, muiden vienninedistäjien ja Team Finland -verkoston kanssa.

Suomesta kehitetään kestävä matkailun kärkimaata. Arktisen alueen matkailu perustuu vahvasti alueen erityisiin luonnonolosuhteisiin ja niiden ympärille rakennettavaan liiketoimintaan. Arktiseen alueeseen kohdistuu myös globaalia mielenkiintoa, mm. ilmastonmuutoksen seurausten takia. Luonnon koskemattomuus, kasvillisuus ja eläimistö, puhdas ilma ja vesi, kaamos, yötön yö ja hiljaisuus sekä alueen erityinen kulttuuri ovat vetovoimatekijöitä, joiden ympärille matkailu rakentuu. Jotta vetovoimatekijämme säilyvät tulevaisuudessakin, on toimintamme oltava kestävä. Tämä on myös arvokysymys; sillä suomalaisille ominainen erityinen luontosuhde ja hyvinvointi ovat riippuvaisia puhtaasta luonnosta ja sen rikkauksista.

MATKAILU ON MERKITTÄVÄ VIENTIALA JA TYÖLLISTÄJÄ SUOMESSA

Photo: Krista Keltanen

Jotta matkailuelinkeino pystyy vastaamaan muuttuvaan kysyntään ja kasvamaan jatkossakin, on kehityksen oltava kestävä. Tätä varten Visit Finland on luonut matkailuelinkeinolle tarkoitetun Sustainable Finland -merkin ja kehityspolun, jonka tarkoituksena on edistää kestävä matkailua Suomessa. Yrityksille suunnattu merkki tarjoaa matalan kynnyksen mallin jolla omaksua kestävä matkailun mukaisia toimenpiteitä yrityksen arkeen. Lisäksi merkki on ns. sateenvarjomerkki, joka yhdistää olemassa olevat kestävä matkailua edistävät sertifikaatit.

Matkailualueille suunnatun Sustainable Finland -merkin ja siihen liittyvän kehittämisspolun avulla kohteet pystyvät systemaattisesti ja pitkäjänteisesti toimimaan kestävä matkailun edistämisessä, kokoamaan saman merkin alle kaikki Sustainable Finland -merkin saaneet yritykset ja edelleen lisäämään alueen tunnettuutta kestävä matkailukohteena. Lisäksi merkin tavoitteena on helpommin ja yhtenäisemmin viestiä Suomesta kestävä matkailun maana ja edelleen helpottaa matkailijoiden valintoja matkustuspäätöksiä tehtäessä.

Osana kestävä matkailun ohjelmaa Visit Finland tulee kuluvan vuoden aikana julkaisemaan muun muassa valtakunnalliset kestävä matkailun periaatteet ja sitoumuksen.

SUOMI SAI MERKITTÄVÄÄ KANSAINVÄLISTÄ MEDIANÄKYVYYTTÄ MATKAKOHTEENA

Vuonna 2019 Visit Finlandin kansainvälisen mediatyön tuloksena syntyi yhteensä 4 078 artikkelia yli 2 000 eri mediassa. Artikkelit tavoittivat 10 miljardia silmäparia ja niiden julkisuusarvo oli 52 miljoonaa euroa. Koronaviiruksen vaikutus ei näy vielä 2019 luvuissa.

Eniten Suomen matkailua koskevia juttuja julkaistiin Visit Finlandin päämarkkinoilla Kiinassa, Saksassa, Japanissa ja Isossa-Britanniassa vuonna 2019. Aihealueista eniten kirjoitettiin yleisestä matkailusta, kulttuurista, luontomatkailusta sekä Rent a Finn -kampanjasta.

Kansainvälisessä Rent a Finn -imagokampanjassa suomalaisten onnellisuusoppaiden vieraksi saapui matkailijoita oppimaan suomalaisesta luonnonläheistä elämäntapaa. Kampanjasta kirjoitettiin ympäri maailmaa yhteensä 627 artikkelia, joiden julkisuusarvo oli 5,5 miljoonaa euroa, noin 10 prosenttia koko vuoden näkyvyydestä. Rent a Finn -kampanja keräsi menestystä myös mainoskilpailuissa, saavuttaen mm. kolme shortlistaus-ta arvostetussa Cannes Lions 2019 -kilpailussa. Yli 90 % kampanjan nettisivujen kävijöistä löysivät sivut media-artikkeleiden kautta.

KORONAVIRUSPANDEMIA UHKAA VUODEN 2020 TULOSTA GLOBAALISTI

Maailman matkailujärjestön UNWTO:n mukaan vuonna 2019 kansainvälinen matkailu kasvoi 5 prosenttia. Alkuvuonna 2020 UNWTO arvioi kansainvälisen matkailun kasvavan tänä vuonna noin 3-4 prosenttia. Kiinan Wuhanista joulukuussa 2019 alkanut koronavirusepidemia, joka aluksi näytti koskevan ainoastaan kiinalaisista ryhmämatkailijoista riippuvaisia aloja, laajeni helmi-maaliskuussa 2020 globaaliksi, yhteiskuntien perustuksia horjuttavaksi kriisiksi.

Kriisin myötä UNWTO ja monet muut organisaatiot kuten Oxford Economics sekä maailmanlaajuinen lentoyhtiöiden etu- ja yhteistyöjärjestö IATA ovat joutuneet päivittämään ennusteitaan useamman kerran. Maaliskuun lopulla Oxford Economics arvioi kansainvälisen matkailun laskevan 39 prosenttia. Ensi vuonna nähdään nopea elpyminen. Vuoden 2019 taso tullaan kuitenkin saavuttamaan vasta 2023. Kriisin myötä UNWTO ja monet muut organisaatiot kuten Oxford Economics sekä maailmanlaajuinen lentoyhtiöiden etu- ja yhteistyöjärjestö IATA ovat joutuneet päivittämään ennusteitaan useamman kerran. Maaliskuun lopulla Oxford Economics arvioi kansainvälisen matkailun laskevan 39 prosenttia. Ensi vuonna nähdään nopea elpyminen. Vuoden 2019 taso tullaan kuitenkin saavuttamaan vasta 2023.

UNWTO:n uusimman ennusteen mukaan kriisi voi johtaa 60–80 prosentin laskuun vuositasolla verrattuna vuoteen 2019. Tämä tarkoittaa tulojen menetystä noin 80 miljardilla dollarilla turismiviennin osalta.

Matkailun merkitys Suomen kansantaloudelle on tuoreimman matkailutilinpidon lukujen valossa kasvanut viime vuosina. Matkailutulo on ollut useamman vuoden noin 14 Mrd. EUR. Vuonna 2018 matkailun kokonaiskysyntä nousi ennakkotietojen mukaan lähes 16 Mrd. EUR (15,7 Mrd.). Tämä vastasi jo 2,7 % BKT:stä. Matkailuvienti kasvoi 4,9 miljardiin EUR. Matkailu on Tilastokeskuksen mukaan lähes viidenneksen (18%) osuudellaan toiseksi tärkein palveluviennin ala.

Suomen matkailu jatkoi vuonna 2019 kasvuaan edellisvuoden ennätystasosta. Ulkomaiset yöpymiset kasvoivat 3,1 prosenttia 7 miljoonaan. Eurooppa on Suomen kivijalkamarkkina, sillä yli puolet (53 prosenttia) yöpymisistä tulee edelleen Euroopan Unionista, aasialaisten yöpymisten osuus oli 17 prosenttia. Vuoden 2019 aikana Visit Finland panosti yhdessä matkailualan yritysten kanssa markkinointiin ja myyntiin erityisesti päämarkkinoilla Saksassa, Iso-Britanniassa, Kiinassa ja Japanissa sekä vakaan kasvun markkinoilla mm. Alankomaissa, Ranskassa ja USA:ssa. Lisäksi Visit Finland toteutti toimenpiteitä nopeasti kasvavilla Intian ja Arabiemiraattien uusilla matkailumarkkinoilla.

Matkailuklusteri työllistää Suomessa 140 000 henkilöä noin 29.000 yrityksessä. Alalla on muutamia suuryrityksiä – lähinnä kuljetus- ja hotelli- ja ravintolapalveluissa – sekä suuri määrä pieniä palvelutuotantoyrityksiä jakautuneena eri puolille maata. Alalla on myös erittäin merkittäviä kerrannaisvaikutuksia muille toimialoille kuten rakennus-, kuljetus- ja kaupan alaan. Lisäksi vuokratyövoiman käyttö on yleistä.

Merkillepantavaa matkailuteollisuuden työllistäväsä vaikutuksessa on, että työpaikkoja syntyy matkailuteollisuuden kautta myös harvaan asutuille seuduille, joissa matkailun merkitys alueelliselle hyvinvoinnille on erittäin merkittävä. Tämä heijastuu tällä hetkellä myös kasvavaan työvoimapulaan eritoten ammattitaitoisesta palveluhenkilökunnasta matkailun kannalta suosituilla alueilla kuten Lapissa.

Matkailun merkitys Suomen kansantaloudelle on matkailutilinpidon lukujen valossa pysynyt 2,5 prosentin tuntumassa vuosina 2011-2016. Vuonna 2018 matkailun osuus nousi 2,7 prosenttiin Tilastokeskuksen tuoreimman, maaliskuussa 2019 valmistuneen matkailutilinpidon mukaan. Verrattuna muihin toimialoihin matkailun osuus on saman verran kuin maa-, metsä- ja kalataloudella ja puolitoista kertaa enemmän kuin elintarviketeollisuudella.

Matkailuteollisuus on hyvässä nosteessa ja Suomella on paljon potentiaalia nousta pohjoismaiden houkuttelevimmaksi matkakohteeksi. Avain menestykseen on Visit Finlandin mukaan valtakunnallisessa yhteistyössä.

LÄHDELUETTELO

Adcock, C. – X. Hua – K. Mazouz – S. Yin (2014): Does the stock market reward innovation? European stock index reaction to negative news during the global financial crisis, *Journal of International Money and Finance*, 2014, vol. 49.

Aghion, P – X. Jaravel (2015): Knowledge Spillovers, Innovation and Growth, *The Economic Journal*, 125.

Autio, E. – H. Rannikko (2016): Retaining winners: Can policy boost high-growth entrepreneurship? *Research Policy*, 2016, vol. 45, issue 1.

AV-tuotantokannustimen arviointi 2019-2020, Owl Group, tulossa.

Baldwin, R (2020a), “It’s not exponential: An economist’s view of the epidemiological curve”, *VoxEU.org*, 12 March.

Baldwin, R (2020b), “Keeping the lights on: Economic medicine for a medical shock”, *VoxEU.org*, 13 March.

Barlevy, G. (2007). On the cyclicity of research and development. *American Economic Review*, 97(4).

Bloom, N. – M. Schankerman – J. Van Reenen (2013): Identifying Technology Spillovers and Product Market Rivalry. *Econometrica*, 81 (4).

Brautzsch, H. – J. Günther – B. Loose – U. Ludwig – N. Nulscha (2015): Can R&D subsidies counteract the economic crisis? – Macroeconomic effects in Germany, *Research Policy*, Volume 44, Issue 3.

Einiö, E. (2014): R&D Subsidies and Company Performance: Evidence from Geographic Variation in Government Funding based on the ERDF Population-Density Rule. *Review of Economics & Statistics*, Vol. 96.

ETLA (2016): 70 v. juhlaulkaisu, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos.

EY European Attractiveness Survey 2019

EY Nordic Attractiveness Survey 2019.

Halme, K. – H. Lahtinen – M. Fröberg – A. Zingmark – C. Haeger – T. Lemola – J. Autere – I. Tuomi (2015): Similar paths, different approaches - Evaluation of the ICT sector programmes in Finland and Sweden, Tekes Report 3/2015.

Halme, K. – K. Lähde – P. Uusikylä – J. Uusihakala – S. Giddins (2017): Developmental Evaluation of Business with Impact (BEAM) Programme – Mid-term Evaluation, Ministry for Foreign Affairs of Finland and Tekes.

Halme, K. – K. Lähde – H. Lamminkoski – M. Mäkelä – S. Giddings (2019): Developmental evaluation of Business with Impact (BEAM) programme - Final Report, Ministry of Foreign Affairs and Business Finland

Halme, K. – P. Rouvinen – V. Salminen – J. Wiikeri – A. Kotiranta – M. Pajarinen – B. Barge – A. Walker – C. Miller – P. Borella – E. Autio (2018a): Startups, Accelerators and Role of Tekes, 1/2018, Business Finland.

Halme, K. – P. Rouvinen – A. Kotiranta – M. Pajarinen – I. Ylhäinen – K. Piirainen – V. Salminen (2018b): Efforts of Finnvera, Finpro, and Tekes in Promoting Internationally oriented SMEs, 3/2018, Business Finland.

van der Have, R. (2020): Preliminary results from the INNOPACT project carried out by VTT Technical Research Centre of Finland Ltd., March 2020.

Holm, P. – P. Huovinen – J. Koskinen (2016): Yritysverotus, investoinnit ja kasvu, Taloustutkimus Oy.

Hyvärinen, J. – J. Kajala (2014): Suuryritysten innovaatiot 2000-luvulla ja Tekesin rahoituksen vaikuttavuus, Impact Brief, Tekes.

Härmälä, V. – K. Piirainen – K. Halme – K. Haila – H. Rannikko – S. Roschier – M. Bröckl (2018): Suuryrityksen T&K-projektin pk-yritysvaikutukset – Case Digital Health Innovation Program, Impact Brief 3/2018, Business Finland.

Härmälä, V. – U. Roiha – V. Salminen – K. Arovuori (2020): Evaluation of Food export programs – Final Report 1/2020, Business Finland

Jacob, S. – S. Speer – J. Furudo (2015): The institutionalization of evaluation matters: Updating the International Atlas of Evaluation 10 years later, Evaluation, Volume 21, Issue 1.

Koski, H. – A. Kotiranta – M. Pajarinen – P. Rouvinen – I. Ylhäinen (2017): Tekesin vaikuttavuuden tavoitteet pitkällä aikavälillä, Tekes Report 337/2017.

Kuusj, T. – M. Pajarinen – P. Rouvinen – T. Valkonen (2016): Arvio t&k-verokannusteen vaikutuksista yritysten toimintaan Suomessa, ETLA raportit, 51.

Lahtinen, H. – H. Pekkala – K. Halme – V. Salminen – V. Härmälä – J. Wiikeri – H. Lamminkoski – K. Lähde – K. Mikkilä – P. Rouvinen – A. Kotiranta – M. Pajarinen – M. Dalziel – B. Barge – C. Meade – X. Zhao (2016): Startup-yritysten kasvun ajurit ja pullonkaulat, 30/2016, VNK.

Luoma, P. – L. Larvus – M. Hjelt – J. Vanhanen – M. Päälysaaho – E. Heikinheimo – M. Kara – K. Simola – S. Harder (2017): Innovation for sustainable growth, Evaluation of the results and impacts of selected Tekes cleantech programmes, Tekes Report 1/2017.

Luoma, P. – S. Roschier – L. Larvus – S. Sepponen – M. Hjelt – K. Haila (2018): Tekesin merkitys Suomen biotalouden uudistumiselle, Impact Brief 4/2018, Business Finland.

Maliranta, M. – N. Määttänen – M. Pajarinen (2016): Firm Subsidies, Wages and Labor Mobility, Reports 60, ETLA. OECD Co-Creation project, <https://community.oecd.org/community/cstp/tip/cocreation/overview> OECD Reviews of Innovation Policy: Finland 2017. OECD, Paris.

One Sea ekosysteemi, <https://www.oneseaecosystem.net/>

Oosi, O – K. Haila – M. Valtakari – J. Eskelinen – V. Mustonen – A. Pitkänen – R. Gheerawo (2020): Evaluation of Programmes for Customer Experience, Creative Industries and Human-Centric Business, Business Finland, tulossa.

Ormala, E. (2019): Suomen kilpailukyvyyn ja talouskasvun turvaaminen 2020-luvulla, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, 1:2019.

Paunov, C. (2012): The global crisis and firms' investments in innovation, Research Policy, Volume 41, Issue 1.

Piirainen, K. – K. Halme – I. Haavisto – R-L. Leskelä – A. Walker – M. Zhao – B. Barge – K. Lehmussaari (2019): Programmes Contributing to Health and Wellbeing – Evaluation of FinnWell, Pharma, Innovations in social and health care, Digital hospital and Team Finland health programmes – Evaluation report 2/2019, Business Finland.

Piirainen, K. (ed.) – K. Halme – A-M. Järvelin – T. Fängström – H. Engblom – A. Mensink – T. Åström (2019): Impact Study of Research Organisations, Large Enterprises and SHOKS – The Big Three, Evaluation Report 2019, Business Finland.

Pohjola, M (2020): Teknologia, investoinnit, rakenne-
muutos ja tuottavuus - Suomi kansainvälisessä vertai-
lussa, TEM julkaisuja 2020:5.

*Romanainen, J. – A. Vingre – D. Beckers – L. Roman – D.
Gonzales – A. Bengtsson Jallow – P. Dubinskas (2019):*
Programmes Changing Practices for Innovation- Evalua-
tion of Smart procurement, Built environment and witty
city programmes – Evaluation report 1/2019, Business
Finland.

Romer, P. (2000): “Should the Government Subsidize
Supply or Demand in the Market for Scientists and Engi-
neers?” *Innovation Policy and the Economy* 1.

Romer, P. (1990): Endogenous Technological Change,
The Journal of Political Economy, Vol. 98, No. 5.

*Rytter Sunesen, E. – M. Thelle – J. Henriksen – K. Kan-
tanen – A. Dressler – P. Buhrmann (2019):* World-class
Ecosystems and Competitive Business Environment –
Impact Study, 3/2019, Business Finland.

UNCTAD Investment Trend Monitor 2020

UNCTAD World Investment Report 2019

Valtakari, M. (2015) Avustusta, lainaa vai molempia? Te-
kesin rahoituksen vaikuttavuus yritysten kasvuun, Tekes
324/2015.

Venäläinen, R. – P. Kato – J. Della Rocca – K. Lähde (2019):
Programmes for Education and Gaming – Evaluation of
Skene, Learning solutions, Future learning Finland and
Education export Finland programmes, Evaluation report
3/2019, Business Finland.

BUSINESS FINLAND

Business Finland on globaalin kasvun kiihdyttämö. Luomme edellytyksiä uudelle kasvulle auttamalla yrityksiä kansainvälistymään sekä rahoittamalla tutkimusta ja innovaatioita. Huippuasiantuntijamme ja uusien tietojen nopeuttavat markkinoiden mahdollisuuksien tunnistamista ja auttavat muuttamaan ne kansainvälisiksi menestystarinoiksi.

WWW.BUSINESSFINLAND.FI